

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují

**Integrovaná strategie území
pro období 2008 – 2013**

OBSAH

Úvod	4	10. Ekonomická základna	20
Metodika zpracování	5	10.1. Průmysl	21
I. ANALYTICKÁ ČÁST	6	10.2. Zemědělství	21
1. Základní charakteristika území	6	10.3. Služby	22
2. Geografie	6	10.4. Regionální produkty	22
3. Administrativní členění	6	10.1. Cestovní ruch	22
4. Sídelní struktura	7	10.2. Trh práce	24
5. Obyvatelstvo	8	11. Spolupráce regionu	25
6. Vybavenost a služby	10	11.1. Místní spolupráce	25
6.1. Školství, vzdělávání	10	11.2. Nadregionální spolupráce	25
6.2. Kultura	11	11.3. Nadnárodní spolupráce	25
6.3. Zdravotnictví	12	12. MAS Mezi Úpou a Metují	26
6.4. Sociální služby	12	12.1. Management	26
6.5. Spolky, aktivity neziskových organizací	13	12.2. Program	26
6.6. Sport a volnočasové aktivity	13	12.3. Zdroje	26
7. Infrastruktura	14	12.4. Public relation	27
7.1. Dopravní infrastruktura	14	13. SWOT analýza	28
7.2. Technická infrastruktura	15	II. NÁVRHOVÁ ČÁST	31
7.3. Bytový fond	15	1. Strategická vize	31
8. Příroda	16	2. Strategické priority	31
8.1. Půdní fond	16	3. Cíle a opatření	31
8.2. Životní prostředí	17	4. Popis opatření	33
8.3. Odpadové hospodářství	18	III. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	38
8.4. Brownfields	18	1. Organizační zabezpečení realizace	38
9. Historické dědictví	19	2. Harmonogram realizace	40
9.1. Památky	19	3. Finanční zdroje	41
9.2. Tradice	19	4. Identifikace rizik	41
		5. Monitorování a hodnocení	42
		Závěr	43
		Seznam tabulek a grafů	43
		Přílohy	44
		Mapa regionu	45

ÚVOD

Ke vzniku Integrované strategie území regionu Mezi Úpou a Metují vedla aktéry místního rozvoje potřeba vzniku strategického dokumentu, který by pomohl koordinovanému řešení společných problémů vymezeného území. Zároveň byl zpracováním tohoto dokumentu naplněn požadavek daný Programem rozvoje venkova, který je nástrojem realizace podpory z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Dosavadní přístupy k řešení problematiky regionu a k plánování jeho koncepčního rozvoje se ukázaly jako nedostatečné. Vycházíme-li z předpokladu, že odpovědnost za regionální rozvoj v ČR mají především kraje, je třeba uvést, že plánování na krajské úrovni se stále odehrává v duchu tvorby ideálních koncepcí, nikoliv v duchu řešení reálných potřeb území. Vznikají obsáhlé expertní materiály, které však politici berou pouze na vědomí. Aktuálním a reálným potřebám se naopak snaží vyjít vstříc jednotlivé obce či jejich uskupení. Obvyklá forma dobrovolného svazku obcí (DSO, mikroregiony) je však nedostačující, neboť neodpovídá společenskému a ekonomickému vývoji posledních let a nereflexuje legislativní změny přijaté zejména v souvislosti se vstupem do EU.

Vznik občanského sdružení Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují (dále jen MAS) je motivován výše uvedenými důvody. Zakládajícími členy jsou tři svazky – Svazek obcí 1866, Svazek obcí Úpa a Svazek obcí Metuje. Již v roce 2005 uzavřely tyto svazky partnerskou smlouvu a ve spolupráci s občanským sdružením Centrum rozvoje Česká Skalice a téhož roku zahájily realizaci projektu Partnerství mezi Úpou a Metují. V srpnu 2005 tyto svazky sdružily svá území za účelem vytvoření Místní akční skupiny (dále jen MAS) jakožto jednotky regionálního rozvoje tvořené nejen zástupci veřejné správy, ale rovněž podnikatelskými subjekty, neziskovými organizacemi a dalšími aktéry. MAS Mezi Úpou a Metují dnes tedy působí na území 30 obcí Královéhradeckého kraje.

Tato integrovaná strategie je prvním společným programovým dokumentem, jehož zpracování iniciovalo občanské sdružení MAS Mezi Úpou a Metují pro potřeby rozvoje regionu, v němž působí.

METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Jak bylo výše zmíněno, oblast zájmu je tvořena územím tří svazků. Jednotlivé svazky mají zpracovány strategické dokumenty⁵, které posloužily (zejména jejich analytické části) jako jeden ze zdrojů dat pro analýzu území. Vzhledem k tomu, že některé obce jsou součástí dvou svazků obcí / mikroregionů najednou, bylo pro potřeby srovnávání přistoupeno k tomuto rozdělení obcí do mikro-regionů:

SO Metuje: Bohuslavice, Černčice, Jasenná, Nahořany, Rychnověk, Říkov, Slavětín nad Metují, Šestajovice, Velká Jesenice, Vršovka;

SO 1866: Červená Hora, Provodov-Šonov, Slatina nad Úpou, Studnice, Vysokov, Žernov;

SO Úpa: Brzice, Červený Kostelec, Česká Skalice, Horní Radechová, Hoříčky, Chvalkovice, Lhota pod Hoříčkami, Litoboř, Mezilečí, Velký Třebešov, Vestec, Zábrodí.

Další údaje pro analytickou část byly čerpány převážně z veřejných databází Českého statistického úřadu a z krajské pobočky v Královéhradeckém kraji. Tyto a další konkrétní zdroje jsou vždy uvedeny v poznámce pod čarou.

Cenným zdrojem dat a názorů byla činnost pracovních skupin, které vznikly za účelem zpracování strategie a byly otevřeny široké veřejnosti. Pro potřeby MAS jsou zpracovávány vlastní databáze, ze kterých bylo rovněž čerpáno.

SWOT analýza byla zpracována za účasti zástupců pracovních skupin; jádro zpracovatelského týmu tvořili členové programové komise MAS Mezi Úpou a Metují. Tento tým určil také klíčové faktory rozvoje regionu. Na jejich základě byly stanoveny priority a cíle, které byly předloženy k veřejné diskusi. Strategie byla schválena plénem MAS Mezi Úpou a Metují v září 2008.

Strategie respektuje institucionální strukturu regionální politiky Evropské unie, České republiky a Královéhradeckého kraje – nejen v orgánech, ale zejména ve strategických dokumentech, dotačních titulech a dalších nástrojích, jejichž prostřednictvím je regionální politika vykonávána a naplňována.

¹ Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, schválený Evropskou komisí dne 23. 5. 2007

² Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje (zejména § 8 tohoto zákona)

³ Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (§ 20a)

⁴ Registrace MAS Mezi Úpou a Metují 27. 10. 2005, číslo registrace VS/1-1/62151/05-R

⁵ Rozvojová strategie venkovského mikroregionu – zájmového území Svazku obcí 1866, prosinec 2002

Rozvojová strategie venkovského mikroregionu – zájmového území Svazku obcí Úpa, březen 2005

Rozvojová strategie - integrovaný projekt Mikroregionu Metuje, prosinec 2000

I. ANALYTICKÁ ČÁST

1. Základní charakteristika území

Území MAS Mezi Úpou a Metují se rozkládá v Královéhradeckém kraji, a sice na severovýchod od krajského města (viz obr. č. 1). Celková rozloha území je 269,62 km². Tento celek vznikl na základě konsensu tří svazků obcí v roce 2005. Území je celistvé co do přírodních i socio-ekonomických podmínek. V území žilo k 31. 12. 2007⁶ 26.693 obyvatel, průměrná hustota osídlení je 99 obyvatel/km².

Míra exponovanosti území⁷ je dána blízkostí bývalého okresního města Náchod; střed území (ve směru jihozápad – severovýchod) protíná silnice I/33, která je hlavní komunikační osou spojující území s krajským městem a hraničním přechodem Náchod/Kudowa-Zdrój do Polska. Zvýšení exponovanosti a také atraktivity území se očekává s dokončením dálnice D11 (Praha – Hradec Králové – Jaroměř) a na ni navazující přestavbou rychlostní silnice R33.

2. Geografie

Celé území MAS Mezi Úpou a Metují se nachází v severovýchodní části Čech. Vytváří souvislý celek, jehož přirozené hranice jsou tvořeny povodím řek Úpa a Metuje, jak vyplývá z názvu. Od rovinatějších dolních toků řek se území zvedá na severozápadě v podhůří Krkonoš. Obce regionu se nacházejí v nadmořské výšce 260 až necelých 600 m.n.m. Načernalá půda (permokarbonské geologické vrstvy) dala název hned dvěma sídlům v území (Červený Kostelec, Červená Hora). Území odvodňují řeky Úpa a Metuje, náležející k povodí Labe, do něhož se vlévají za jižní hranicí území. Významnou vodní plochou je vodní nádrž Rozkoš (tzv. „východočeské moře“, rozloha 246,2 ha), v okolí Červeného Kostelce se nachází několik rybníků (Brodský, Špinka).

3. Administrativní členění

Území MAS Mezi Úpou a Metují se rozkládá na území Královéhradeckého kraje (tzv. NUTS III), což je dle zákona⁸ vyšší územně samosprávný celek. Ten je součástí vyšší územní statistické jednotky, tzv. NUTS II Severovýchod (spolu s krajem Libereckým a Pardubickým).

Obce regionu Mezi Úpou a Metují se rozkládají na území bývalého okresu Náchod (NUTS IV, členění na okresy bylo k 31. 12. 2002 zrušeno).

V území se nenachází obec s rozšířenou působností, obce regionu spadají pod úřady v Jaroměři, Náchodě a Novém Městě nad Metují. Červený Kostelec a Česká Skalice jsou obcemi s pověřeným obecním úřadem.

Území MAS Mezi Úpou a Metují tvoří 30 obcí, které mají 89 částí a rozkládají se na 75 katastrálních územích. Jak již bylo uvedeno, tyto obce jsou členy 3 dobrovolných svazků obcí (mikroregionů) – Svazek obcí 1866, Svazek obcí Úpa a Svazek obcí Metuje. Srovnání jednotlivých mikro-regionů je uvedeno v tabulce 1. Obce Dolany a Kramolna nejsou členy výše uvedených DSO, přistoupili k MAS Mezi Úpou a Metují samostatně.

Tabulka č. 1
Přehled základních charakteristik jednotlivých mikroregionů¹⁰

DSO / mikroregion	počet obcí	počet obyvatel	rozloha km ²	hustota obyv./km ²
Metuje	10	4.670	90,41	52
1866	6+1	4.311	56,13	77
Úpa	12+1	17.712	123,08	144
CELKEM	30	26.693	269,62	99

⁶ Zdroj: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31. 12. 2007

⁷ vzdálenost daného území od hlavních koncentrací obyvatelstva a komunikačních os

⁸ Zákon č. 347/1997 Sb.

⁹ Pro potřeby porovnání byla obec Kramolna přiřazena ke SO 1866 a obec Dolany ke SO Úpa.

¹⁰ Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31. 12. 2007

4. Sídlní struktura

Sídlní struktura jednotlivých mikroregionů je odlišná. Mikroregion Metuje tvoří menší obce, které se rozkládají mezi Jaroměří a Novým Městem nad Metují. Jen jedna z obcí nepatrně přesahuje počtem 1000 obyvatel. Mikroregion 1866 je nejmenší svojí rozlohou, avšak co do hustoty osídlení se již projevuje blízkost měst Česká Skalice a Náchod. Počtem obyvatel i rozlohou se vymyká mikroregion Úpa, jehož součástí jsou dvě města – Červený Kostelec a Česká Skalice.

Z 30 obcí patří podle počtu trvale žijících obyvatel 18 sídel (tj. 60%) do nejmenší velikostní kategorie (do 499 obyvatel). Pouze Červený Kostelec a Česká Skalice přesahují počet 2000 obyvatel.

K 31.12.2007 žilo v celém prostoru Mezi Úpou a Metují 26.693 obyvatel. Přestože je území poměrně silně urbanizováno (včetně dvou městských sídel), hustota zalidnění celého území, která činí 99 obyvatel/km², nedosahuje celorepublikového průměru (130 osob/km²), ani průměru Královéhradeckého kraje (116 osob/km²).

Tabulka č. 2
Přehled obcí Mezi Úpou a Metují s uvedením základních charakteristik (řazeno dle počtu obyvatel sestupně)¹¹

kategorie	OBEC	DSO	počet obyvatel	rozloha (ha)	hustota osob/km ²	
nad 2000	Červený Kostelec	Úpa	8.462	2.406	352	
	Česká Skalice	Úpa	5.417	1.736	312	
1000-1999	Provodov-Šonov	1866	1.101	1.618	68	
	Studnice	1866	1.051	1.038	101	
	Bohuslavice	Metuje	1.005	1.413	71	
	Kramolna	samost.	998	699	143	
500-999	Velká Jesenice	Metuje	742	1.472	50	
	Jasenná	Metuje	703	1.271	55	
	Chvalkovice	Úpa	668	1.232	54	
	Dolany	samost.	621	1.677	37	
	Rychnovek	Metuje	585	1.133	52	
	Hoříčky	Úpa	501	666	75	
	200-499	Nahořany	Metuje	477	1.416	34
		Černčice	Metuje	464	565	82
		Horní Radechová	Úpa	463	555	83
		Vysokov	1866	435	568	77
Zábrodí		1866	418	822	51	
Velký Třebešov		Úpa	327	314	104	
Slatina nad Úpou		1866	297	1.011	29	
Lhota pod Hoříčkami		Úpa	247	591	42	
Slavětín nad Metují		Metuje	232	555	42	
Žernov		1866	229	469	49	
0-199	Brzice	Úpa	202	1.046	19	
	Červená Hora	1866	200	210	95	
	Říkov	Metuje	180	247	73	
	Šestajovice	Metuje	172	752	23	
	Mezilečí	Úpa	152	519	29	
	Vestec	Úpa	135	393	34	
	Vršovka	Metuje	110	217	51	
	Litoboř	Úpa	99	351	28	
	CELKEM			26.693	26.962	99

¹¹ Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31. 12. 2007

5. Obyvatelstvo

Počet trvale žijících obyvatel na území Mezi Úpou a Metují celkově mírně vzrůstá. Poslední pokles byl zaznamenán v roce 2001. Tabulka č.3 ukazuje nárůst počtu obyvatel od roku 1991, kdy byl zastaven celorepublikový pokles sledovatelný od roku 1961. Index růstu 2007/2001 v oblasti Mezi Úpou a Metují se shoduje s indexem České republiky, zatímco Královéhradecký kraj vykazuje setrvalý stav.

Tabulka č. 3
Vývoj počtu obyvatel v území Mezi Úpou a Metují¹²

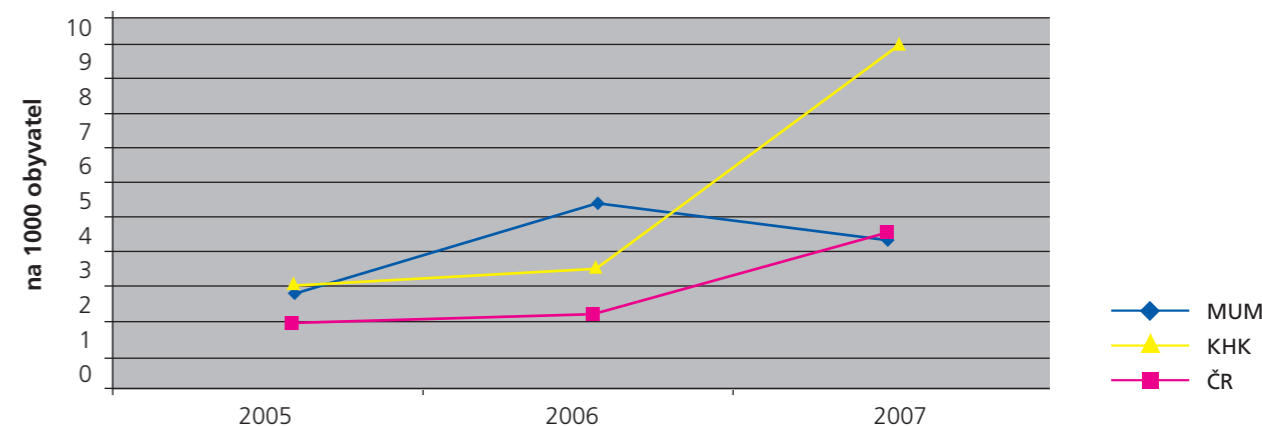
	1991	2001	2004	2005	2006	2007	Index 2007/01 ¹³
MUM	26.218	26.139	26.356	26.432	26.573	26.693	102
KHK	552.809	549.329	547.296	548.368	549.643	552.212	100
ČR	9.607.129	10.206.436	10.220.577	10.251.079	10.287.189	10.381.130	102

Počet obyvatel je ovlivňován dvěma základními faktory – přirozeným přírůstkem a migrací. Tabulka č.4 ukazuje vývoj těchto dvou faktorů v oblasti Mezi Úpou a Metují v porovnání s krajským a celorepublikovým číslem. V oblasti přirozeného přírůstku se od roku 2005 projevuje v oblasti klesající tendence (na rozdíl od vývoje v kraji a ČR), v oblasti migrace naopak nárůst, který v posledních dvou letech přesahuje hodnoty kraje. Celkový přírůstek tak byl v roce 2006 oproti krajskému průměru více než dvojnásobný, v roce 2007 nedosáhl ani krajského průměru. Pohyb obyvatel je rovnoměrný v rámci celého sledovaného území, v jednotlivých mikroregionech se neprojevují žádné anomálie.

Tabulka č. 4
Pohyb obyvatelstva regionu Mezi Úpou a Metují v letech 2005-2007¹⁴

	Přirozený přírůstek			Saldo migrace			Celkový přírůstek		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
absolutní hodnoty									
MUM	42	19	-6	34	122	126	76	141	120
KHK	-303	-200	536	1.375	1.475	2.033	1.072	1.275	2.033
ČR	-5.727	1.390	9.996	36.229	34.720	83.945	30.502	36.110	93.941
přepočteno na 1000 obyvatel									
MUM	1,6	0,7	-0,2	1,3	4,6	4,7	2,8	5,3	4,5
KHK	-0,6	-0,4	1,0	2,5	2,7	3,7	2,0	2,3	4,7
ČR	-0,6	0,1	1,0	3,5	3,4	8,1	3,0	3,5	9,1

Celkový přírůstek obyvatel Mezi Úpou a Metují

Aktuální věková struktura obyvatel území Mezi Úpou a Metují je uvedena v následující tabulce, rovněž v porovnání se situací Královéhradeckého kraje a ČR.

Tabulka č. 5
Věková struktura obyvatel Mezi Úpou a Metují¹⁵

	počet obyvatel celkem	absolutní hodnoty			%		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
MUM 07	26.693	4.004	18.464	4.156	15,0	69,2	15,6
KH 2007	552.212	79.367	388.608	84.237	14,4	70,3	15,3
ČR 2007	10.381.130	1.476.923	7.391.373	1.512.834	14,2	71,2	14,6

Tabulka č. 6
Index demografického stáří¹⁶

	Index stáří
MUM 2007	1,04
KHK 2007	1,06
ČR 2007	1,03

Jak vyplývá z uvedených tabulek a grafů, je demografická situace regionu Mezi Úpou a Metují příznivá. K poklesu v oblasti přirozeného přírůstku lze říci jen tolik, že teprve dlouhodobější sledování umožní označit tento stav za setrvalou tendenci či krátkodobý výkyv.

¹² Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007 (údaje za Mezi Úpou a Metují), Demografické ročenky ČR (údaje za Královéhradecký kraj a Českou republiku)

¹³ Počet v roce 2007/počet v roce 2001 x 100

¹⁴ Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007 (údaje za Mezi Úpou a Metují), Demografické ročenky ČR (údaje za Královéhradecký kraj a Českou republiku)

¹⁵ Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007 (údaje za Mezi Úpou a Metují), Demografické ročenky ČR (údaje za Královéhradecký kraj a Českou republiku)

¹⁶ Index demografického stáří udává poměr počtu obyvatel v poproduktivním věku (65+) k počtu obyvatel v předproduktivním věku (0-14); je-li hodnota nižší než 1, znamená to větší podíl obyvatel předproduktivního věku, je-li větší než 1, znamená to větší podíl obyvatel poproduktivního věku.

6. Vybavenost a služby

6.1. Školství, vzdělávání

Území je velmi dobře pokryto mateřskými školami (2/3 obcí, školky využívá 498 dětí) a nižším stupněm základních škol (více než polovina obcí). V Červeném Kostelci je zřízena Speciální škola.

Střední vzdělávání je v území organizováno pouze v Červeném Kostelci (Střední škola oděvní, služeb a ekonomiky). Další nabídka středního vzdělávání je mimo region – v Náchodě, Hronově, Novém Městě nad Metují a Jaroměři.

V 10 obcích byla po roce 1990 ukončena výuka. Školní budovy jsou dále využívány, nejčastěji slouží jako zázemí obecním úřadům (5x), jako společenské zázemí pro pořádání různých kulturních akcí a činnost místních spolků, pro provoz mateřských škol.

Tabulka č. 1
Přehled základních charakteristik jednotlivých mikroregionů¹⁷

SO	Obce	Obce	Obce
SO Metuje	Bohuslavice	Bohuslavice	
	Černčice	Černčice	
	Jasenná	Jasenná	
	Nahořany	Nahořany	
	Rychnovek	Rychnovek	
SO 1866	Velká Jesenice	Velká Jesenice	
	Červená Hora		
	Kramolna		
	Provodov-Šonov	Provodov-Šonov	
	Studnice	Studnice	
SO Úpa	Červený Kostelec 3x	Červený Kostelec 4x	Červený Kostelec
	Česká Skalice	Česká Skalice	Česká Skalice
	Dolany	Dolany	
	Horní Radechová		
	Hoříčky	Hoříčky	Hoříčky
	Chvalkovice	Chvalkovice	Chvalkovice
	Velký Třebešov	Velký Třebešov	
	Zábrodí		
	CELKEM	20	17

6.2. Kultura¹⁸

K posouzení kulturní úrovně a aktivity určitého regionu je třeba vyhodnotit nejméně dva aspekty – nabídku kulturních aktivit a účast obyvatel na nich na straně jedné, zázemí pro organizování kulturních aktivit a jeho kvalitu na straně druhé. Prostý výčet kulturních zařízení, jak s ním pracuje statistika, je pro poznání kultury a „kulturnosti“ regionu zcela nedostačující.

Knihovny

V regionu se nachází celkem 34 knihoven (ve výčtu jsou uvedeny i knihovny v místních částech). Jejich zřizovateli jsou obce. Mnohé z nich v posledních letech rozšiřují nabídku služeb i mimo knihovnictví – poskytují přístup k Internetu, informační služby apod. Knihovny ve městech Červený Kostelec a Česká Skalice pořádají také různé kulturní akce – přednášky, besedy, výstavy.

Kulturní domy a střediska

Jejich charakter je velmi různý – v obcích se většinou jedná o sály v kulturních domech, bývalých hostincích či v upravených prostorách obecních úřadů. Jsou využívány pro pořádání setkání, oslav, plesů či tancovaček. Spravovány jsou většinou obcemi, jejich nahodilý provoz bývá ze strany obcí dotován. Na území Mezi Úpou a Metují se takových zařízení nachází 22. V Červeném Kostelci působí Městské kulturní středisko, které zajišťuje pravidelné programy, kulturní nabídku obohacuje Háčko – středisko volného času při Farní charitě v Červeném Kostelci. V České Skalici je to nabídka Vily Čerych a Domu dětí a mládeže Bájo.

Muzea, galerie

V území se nachází několik muzeí a galerií, které prezentují bohatou historii kraje, jeho osobnosti minulé i současné – v České Skalici jsou to Muzeum Boženy Němcové, Textilní muzeum a Barunčina škola, dále objekty v Ratibořicích /Babiččině údolí, v Červeném Kostelci pak Domek Boženy Němcové a Galerie J. W. Mezerové, v Dolanech Galerie ilustrací. Jako výstavní jsou využívány i další prostory – např. Informační centrum v České Skalici.

Kostely

Kostelů je v regionu Mezi Úpou a Metují celkem 29. Kromě církevních účelů slouží kostely také k jiným kulturním aktivitám, např. pořádání koncertů. Vlastníkem většiny kostelů je Královéhradecká diecéze, potažmo farnosti. V území působí 11 farností římskokatolické církve (Bohuslavice, Boušín, Červený Kostelec, Česká Skalice, Hoříčky, Chvalkovice, Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují, Studnice, Velká Jesenice). Církev československá husitská působí v Červeném Kostelci, v České Skalici a Studnici, Českobratrská církev evangelická v Bohuslavicích, České Skalici a Šonově, Církev adventistů sedmého dne v Červeném Kostelci.

Kina, divadla

Stálé kino je provozováno pouze v Červeném Kostelci. Příležitostně je však promítáno i v jiných prostorách, v České Skalici je provozováno Letní kino. Stálý divadelní soubor v území Mezi Úpou a Metují nepůsobí, budova Divadla J. K. Tyla v Červeném Kostelci je využívána k hostování divadelních souborů a pořádání festivalů.

Nabídka kulturních aktivit

Iniciátory kulturních aktivit jsou v regionu Mezi Úpou a Metují nejčastěji města, obce, místní spolky a sdružení či podnikatelé. Spektrum tradičních oslav, festivalů, soutěží, přehlídek i dalších nově vznikajících aktivit vytváří v regionu neobyčejnou šíři kulturní nabídky. Červený Kostelec je hostitelem Mezinárodního folklórního festivalu, který je pořádán pod záštitou Unesco, přehlídek filmových, divadelních, tanečních. Vila Čerych v České Skalici pravidelně pořádá Hudební dostaveníčka či mezinárodní Festival báchovek, Muzeum Boženy Němcové Jiřinkové slavnosti. Téměř v každé obci jsou organizovány poutě a posvícení, specifickými akcemi jsou ostatky, sousedská, zástěrková či švestkožraní. Další kulturní akce nabízejí např. knihovny, muzea a domy dětí. Většina obcí v regionu vydává obecní zpravodaje.

6.3. Zdravotnictví

Zdravotnická péče je v regionu Mezi Úpou a Metují zajišťována dostatečně, pokrytí ordinací praktických lékařů, lékařů pro děti a dorost a stomatologů je vyhovující, byť je soustředěno do větších sídel. Ostatní zdravotnické služby jsou nabízeny v okolních městech – Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují. Problémem zůstává (podobně jako v jiných venkovských oblastech) dostupnost těchto služeb. Vezmeme-li v úvahu skutečnost, že nejčastěji vyhledávají ošetření starší lidé a matky s dětmi, pak je třeba říci, že nedostatečná dopravní obslužnost v regionu činí zmíněné skupiny závislými na jiném způsobu přepravy.

V Jaroměři, Náchodě a Novém Městě nad Metují se nacházejí nemocnice s dalšími odbornými pracovišti. Výjezdová střediska zdravotnické záchranné služby pro region se nacházejí v Jaroměři, Náchodě a Opočně.

Tabulka č. 8
Zdravotnická zařízení v regionu Mezi Úpou a Metují¹⁹

	praktický lékař pro dospělé	praktický lékař pro děti a dorost	stomatolog	lékař - specialista
SO Metuje	Bohuslavice 2x Rychnovek		Bohuslavice	
		Velká Jesenice		
SO 1866	Studnice		Studnice	Vysokov
SO Úpa	Červ. Kostelec 5x Česká Skalice 4x Hoříčky Chvalkovice	Červ. Kostelec 2x Česká Skalice 2x	Červ. Kostelec 5x Česká Skalice 4x Hoříčky Velký Třebešov	Červ. Kostelec 4x Česká Skalice 8x
CELKEM	14	4	10	8

6.4. Sociální služby

V současné době se na území Mezi Úpou a Metují nacházejí tato zařízení poskytující sociální služby:

- Dům s pečovatelskou službou (2x) a Hospic v Červeném Kostelci
- Dům s pečovatelskou službou, Domov důchodců a Ústav sociální péče v České Skalici
- Dům s pečovatelskou službou ve Studnici.

Vzhledem ke změnám legislativy v oblasti poskytování sociálních služeb vyvstává pro mnohé obce problém zajištění sociálních služeb pro své potřebné občany. V oblasti je nabídka provozování terénních sociálních služeb, ale nesetkává se s předpokládaným ohlasem u uživatelů.

Specializované sociální služby (azylové domy, nízkoprahová centra pro mládež apod.) se nacházejí v okolních městech (Náchod, Nové Město nad Metují).

6.5. Spolky, aktivity neziskových organizací²⁰

V obcích regionu Mezi Úpou a Metují je aktivní celá řada zájmových spolků, klubů, sdružení a jiných neziskových organizací. Spolková činnost je na vysoké úrovni, přispívá k upevnování vazeb mezi obyvateli. Kromě své zájmové činnosti jsou spolky pořadatelé nebo spolupořadatelé kulturních a společenských akcí. Aktivních spolků je v regionu více než 110. Ne všechny jsou registrovány (např. podle zákona o sdružování občanů), většina z nich působí na dobrovolnické bázi a bez vytváření struktur.

Nejčetnější skupinu tvoří sportovní kluby a oddíly, kterých je v území 35. V převážné většině se věnují fotbalu, z dalších sportů je oblíbený volejbal, hokej, nohejbal, jezdeckví, šerm, tenis, turistika, horolezectví, orientační běh, vznikají nové kluby petanque apod.

K dalším četným a velmi aktivním uskupením patří sbory dobrovolných hasičů. V regionu jich působí nejméně 30. Věnují se nejen své dobrovolné povinnosti, ale často i práci s dětmi, jsou pořadatelé různých kulturních akcí. Účastní se regionálních i celonárodních soutěží, v některých obcích jsou takové soutěže organizovány.

Další skupinu tvoří zájmová sdružení zahrádkářů (5), myslivců (5), rybářů (4), chovatelů (3), včelařů (2). Organizací zabývajících se kulturou (historie, vojenská historie, ochrana památek, písemnictví apod.) je 7. Působí zde 1 dechový orchestr, 2 ochotnické divadelní soubory, 2 taneční soubory.

Činností žen a pro ženy se zabývá 5 organizací, na činnost dětí jsou zaměřeny 3 organizace. Další organizace sdružují důchodce, zdravotně postižené apod.

Bližší charakteristiky činnosti neziskových organizací v území Mezi Úpou a Metují se podařilo získat díky dotazníkovému šetření, které koncipovalo a uspořádalo Centrum rozvoje Česká Skalice v polovině roku 2008.

Celkem reagovalo 29 organizací, zde uvádíme nejzajímavější výsledky :

- více než polovina organizací byla založena po roce 1990
- více než polovina organizací se zaměřuje na volnočasové aktivity a sport
- 2/5 organizací má uzavřeno partnerství s jinými organizacemi
- 3/4 organizací využívá práce dobrovolníků
- nejobvyklejším způsobem financování jsou členské příspěvky a příspěvky od obcí; následují sponzorské příspěvky a příjmy z vlastní činnosti

Výsledky tohoto šetření potvrzují skutečnost, že činnost neziskových organizací je v regionu Mezi Úpou a Metují na vysoké úrovni.

6.6. Sport a volnočasové aktivity

O organizované činnosti sportovní i jiné bylo pojednáno výše. Obce si však kladou za cíl vytvořit pro rozvoj činnosti spolků, klubů a sdružení vhodné zázemí. V posledních letech byla díky podpoře z Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva školství vybudována v některých obcích dětská hřiště.

Pro sportovní aktivity všeho druhu mohou obyvatelé regionu Mezi Úpou a Metují využít celkem 46 veřejných hřišť (fotbalová, víceúčelová, speciální). Dalších 15 hřišť spravují soukromí majitelé a jejich využití je možné za poplatek.

Tělocvičny jsou využívány v Sokolovnách či budovách tělovýchovných jednot. Další prostory mají k dispozici Sbory dobrovolných hasičů. Téměř ve všech obcích (s výjimkou 3) jsou klubovny.

V 11 obcích jsou organizovány pravidelné mimoškolní aktivity.

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují

7. Infrastruktura

7.1. Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Území Mezi Úpou a Metují má hustou silniční síť, která je ale převážně tvořena silnicemi II. a III. třídy. Kvalita silnic III. třídy je ve většině případů neuspokojivá.

Středem území ze západu na východ prochází silnice I. třídy I/33 (E67, Hradec Králové – Náchod - Polsko). Je to hlavní spojnice regionu s Hradcem Králové a Náchodem. Tato silnice je dlouhodobě přetížena - jedná se o jednu z hlavních komunikací směřujících z ČR do Polska) a její odlehčení není zatím plánováno. V roce 2008 -2009 by měl být dokončen obchvat České Skalice a teprve v návaznosti na dostavbu dálnice D11 do Jaroměře se počítá s vybudováním obchvatu Jaroměře, který by pomohl urychlit přístup do regionu od krajského města.

Další silnice I. třídy (I/14 Trutnov – Úpice – Červený Kostelec – Náchod – Nové Město nad Metují – Česká Třebová) prochází nejsevernější částí regionu, obcemi Červený Kostelec a Horní Radechová.

Silnice II. třídy propojují větší sídla v regionu. Jedná se zejména o trasy II/285 (Nové Město nad Metují – Nahořany - Lanžov /Sedlec), II/304 (Úpice – Hořičky – Česká Skalice – Bohuslavice – Týniště nad Orlicí), II/307 (Velký Třebešov – Choustníkovo Hradiště), II/308 (Hradec Králové – Bohuslavice – Nové Město nad Metují), II/309 (Bohuslavice – Dobruška).

U sítě silnic II. a III. třídy se nepředpokládají v nejbližší době rozsáhlejší přeložky jejich současného vedení a předpokládané úpravy se týkají především úprav jejich šířkového uspořádání.

Místní komunikace doplňující komunikační systém regionu Mezi Úpou a Metují jsou ve většině případů ve špatném technickém stavu. V zastavěném území obcí mají význam především pro zpřístupnění jednotlivých objektů či pozemků a mimo zastavěné území propojují některá sídla v regionu. Jejich problémy spočívají především v omezeném šířkovém uspořádání a kvalitě jejich povrchů.

Železniční doprava

Územím regionu mezi Úpou a Metují prochází železniční trať 032 Jaroměř – Starkoč – Červený Kostelec – Trutnov. Tato trať má zastávky pouze v 5 obcích regionu (Rychnovek, Velká Jesenice, Česká Skalice, Starkoč, Červený Kostelec). Trať 032 navazuje na trať 031 Pardubice – Hradec Králové – Jaroměř, která zajišťuje spojení regionu s krajským městem. Trať 033 Starkoč – Náchod spojuje území s bývalým okresním městem (zastávky Starkoč, Václavice), trať 026 Týniště nad Orlicí – Meziměstí obsluhuje obce Bohuslavice, Černčice a Václavice.

Dopravní obslužnost

Dopravní obslužnost regionu veřejnou dopravou se stále zhoršuje. Regionální dopravní systém, který měl být zaveden v rámci celého Královéhradeckého kraje a který měl zajistit obslužnost obcí, dosud zaveden nebyl. Obce a mikroregiony hledají řešení této neuspokojivé situace (zvažují např. nákup vlastních mikrobusů a jejich provozování), ale nemají dostatek podkladů pro kvalifikované rozhodnutí (studie proveditelnosti apod.)

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují

7.2. Technická infrastruktura

Technická infrastruktura obcí zahrnuje jejich vybavení inženýrskými sítěmi, tj. plynem, elektrickou energií, napojení domů na vodovod a kanalizaci, čističky odpadních vod apod.

Vodovody

Zásobování pitnou vodou je v regionu Mezi Úpou a Metují vyřešeno velmi uspokojivě – pouze 1 obec nemá vodovod, další v některých místních částech. Obnovu či doplnění vodovodní sítě je plánováno ve 4 obcích. Většina obcí má vlastní zdroje pitné vody a obecní vodovody, napojení na vodárenské systémy mají obce Velká Jesenice, Říkov, Mezilečí, Litboř, Slatina nad Úpou. Malé procento zásobování vodou je řešeno individuálně (studny u jednotlivých rodinných domů). Celkově je situace v zásobování pitnou vodou nad krajským průměrem, kdy z vodovodu je zásobováno více než 90% obyvatel území.

Provozovatelem vodárenské infrastruktury je Královéhradecká provozní, a.s., která patří do skupiny Veolia Voda (ta je součástí nadnárodního koncernu Veolia Environment)

Kanalizace

Řešení kanalizace a nakládání s odpadními vodami je v rámci území Mezi Úpou a Metují řešeno nedostatečně. Pouze 6 obcí v regionu má kanalizaci řešenu uspokojivě a způsobem odpovídajícím legislativním požadavkům. V dalších 18 obcích je problematika kanalizace řešena částečně, 6 obcí zcela postrádá kanalizaci odpovídající dnešním požadavkům na zneškodnění splaškových vod. Čistírna odpadních vod je v osmi obcích regionu. V současné době je v území zpracováno celkem 18 projektů na řešení odkanalizování. Obce mají zatím většinou povrchovou kanalizaci, která odvádí srážkové vody z povrchu, zatrubené vodoteče nebo příkopy. U jednotlivých RD jsou septiky, žumpy, ČOV s přepady do dešťové nebo jednotné kanalizace.

Královéhradecký kraj se řadí mezi kraje s nejnižším podílem obyvatel napojených na kanalizaci (73%), což je dáno také velikostí obcí a roztroušenou zástavbou. Budování oddělné kanalizace a ČOV je tudíž velmi nákladné. V dohledné době ale bude třeba tento problém řešit.

Elektrická energie

Zásobování elektrickou energií je řešeno dostatečně. Stávající systém je vyhovující, pouze 6 obcí z regionu plánuje obnovu či přeložku stávajícího vedení.

Plyn

Celkem 9 obcí v území je plynofikováno, další 3 částečně. Plynofikaci plánují další 3 obce. Jinak je v území znatelný odklon od tohoto druhu energie, samosprávy i obyvatelstvo jsou spíše nakloněni využívání obnovitelných zdrojů energie.

7.3. Bytový fond

Téměř všechny obce regionu mají ve stávajících územních plánech vyčleněny plochy pro další bytovou výstavbu. Výhodná poloha (dopravní dostupnost, blízkost sídel jako Náchod, Jaroměř) předurčuje další zájem o bydlení. Problémem je nedostatek financí na vybudování technické infrastruktury u těchto pozemků.

8. Příroda

8.1. Půdní fond

Přehled druhů pozemků v regionu Mezi Úpou a Metují v porovnání s krajem a Českou republikou je uveden v tabulce č.9.

Sledované území přesahuje průměr České republiky i Královéhradeckého kraje v rozsahu zemědělské půdy (70,2%), zejména orné (51,1%). Trojnásobně vyšší hodnotu oproti kraji i více než čtyřnásobnou oproti ČR dosahuje rozloha sadů (2,7%).

Přibližně polovinu průměru kraje i republiky dosahuje však rozloha lesů (16,2%). Pravděpodobně zásluhou vodního díla Rozkoš vyniká region silně v rozsahu vodních ploch (5,3%).

Tabulka č. 9
Druhy pozemků v regionu Mezi Úpou a Metují (v ha)

	Mezi Úpou a Metují ²²			Královéhradecký kraj ²³			Česká republika		
	rozloha	%	na 1 obyv.	rozloha	%	na 1 obyv.	rozloha	%	na 1 obyv.
zeměd. půda	18.927	70,2	0,71	279.279	58,7	0,51	4.254.403	53,9	0,41
- orná	13.775	51,1	0,52	192.972	40,6	0,35	3.039.669	38,5	0,30
- chmelnice							10844	0,1	
- vinice				1			18906	0,2	
- zahrady	902	3,3	0,03	11.570	2,4	0,02	162.033	2,1	0,02
- ovocné sady	720	2,7	0,03	4.277	0,9	0,01	46.725	0,6	
- travní porosty	3.530	13,1	0,13	70.459	14,8	0,13	976.226	12,4	0,09
lesy	4.362	16,2	0,16	147.316	31,0	0,27	2.649.147	33,6	0,26
vodní plochy	1.433	5,3	0,05	7.297	1,5	0,01	161.421	2,0	0,02
zastav. plochy	567	2,1	0,02	9.268	1,9	0,02	130.194	1,7	0,01
ostatní plochy	1.671	6,2	0,06	32.680	6,9	0,06	691.534	8,8	0,07
CELKEM	26.962	100	1,01	475.840	100	0,87	7.886.699	100	0,76

8.2. Životní prostředí

Území Mezi Úpou a Metují je převážně bezlesé, krajina je silně zemědělsky využívána. V terénu však zůstal zachován dostatek malých zelených ploch, remízků, a roztroušené zeleně, břehy řek jsou rovněž většinou lemovány porosty, takže území neohrožuje ekologická nestabilita (větrná a vodní eroze).

Stávající lesy v okolí obcí jsou intenzivně využívány k rekreaci.

V regionu není žádný větší průmyslový či zemědělský podnik, který by svou činností zatěžoval životní prostředí. V Integrovaném registru znečišťování jsou evidovány společnosti Novopol, a.s., se sídlem ve Velkém Třebešově (výroba polystyrenu, sledováno je vypouštění styrenu) a Provena, a.s, se sídlem ve Zličí (evidována je provozovna v Nahořanech – chov vepřů, sledováno je vypouštění amoniaku²⁴).

Ovzduší je dočasně zhoršováno spalováním uhlí a zejména odpadů v zimním období. Obyvatele k tomu vedou patrně zvyšující se ceny tzv. čistých energií a nedostatečná osvěta.

V oblasti se nenachází žádná chráněná krajinná oblast. Největší lokalitou požívající statutu zvláště chráněného území²⁵ je Národní přírodní park Babiččino údolí, který se rozkládá na ploše 334,2 ha na katastrech obcí Červená Hora, Česká Skalice, Malá Skalice, Ratibořice, Slatina nad Úpou, Zlič, Žernov (je zároveň Národní kulturní památkou). Předmětem ochrany je zde harmonická kulturní krajina se zbytky přírodních porostů v údolí Úpy.

V území jsou dále dvě přírodní rezervace – Dubno (86,2) a Šestajovická stráž (13,5 ha) a 5 evropsky významných lokalit²⁶, jejich přehled je uveden v tabulce.

Tabulka č. 10
Evropsky cenné lokality v regionu Mezi Úpou a Metují²⁷

Název lokality	Kód lokality	Rozloha (ha)	Katastrální území	Popis
Babiččino údolí - Rýzmburk	2896	65,5	Ratibořice, Slatina nad Úpou, Žernov	porosty
Dubno – Česká Skalice	2905	81,6	Česká Skalice, Kleny, Zlič	výskyt kuňky ohnivě
Halín	2906	10,0	Bohuslavice	výskyt kuňky ohnivě
Stará Metuje	2935	23,4	Bohuslavice	výskyt klínatky rohaté
Zbytka	2945	79,4	Bohuslavice	porosty

V území je rovněž zapsáno množství památných stromů²⁸. Většinou se jedná o lípy, duby, buky, jeřáb břek a další.

²² Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007

²³ Zdroj dat pro Královéhradecký kraj a Českou republiku: Český úřad zeměměřičský a katastrální, Statistická ročenka půdního fondu 2008

²⁴ Zdroj dat: MŽP ČR, Integrovaný registr znečišťování, údaje za rok 2007

²⁵ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, § 14

²⁶ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, § 45a

²⁷ Zdroj dat: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2007

²⁸ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, § 46

8.3. Odpadové hospodářství

Odpady z regionu jsou ukládány na řízených skládkách mimo řešené území. Sběr a svoz pevného domovního odpadu z jednotlivých obcí organizují odborné podniky na základě smluv uzavřených s příslušnou obcí. Jedná se převážně o sběr domovních popelnic, případně o velkoobjemové kontejnery. Sběr nebezpečných a toxických odpadů bývá organizován 1x- 2x ročně ve vyhlášených dnech, kdy jsou na určené místo v obci přistaveny speciální kontejnery odborných firem, které odpad přijmou a zneškodní. Sběr tříděných odpadů je nejvíce rozvinut u skla, plastů a papíru, v některých obcích byl zaveden sběr nápojových kartonů.

V regionu se nacházejí dva sběrné dvory (Česká Skalice, Žernov), které využívají i okolní obce. Dalších 6 obcí má záměr sběrné dvory vybudovat, další obce využívají sběrné dvory mimo území.

Nedořešená zůstává problematika nakládání s tzv. zeleným odpadem, jehož objem každoročně vzrůstá (mimo i jiné i v důsledku zvýšené péče o veřejná prostranství a další plochy). V současné době má problematiku vyřešeno 7 obcí v území, ostatní obce uvažují o vytvoření uceleného systému likvidace.

8.4. Brownfields

I na regionální úrovni se již začíná diskutovat problematika tzv. brownfields. Jedná se o pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné či podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy a zařízení.

Pro venkovskou a příměstskou krajinu, tedy i pro region Mezi Úpou a Metují, jsou charakteristická tzv. zemědělská brownfields – velkovýrobní areály, které již nejsou využívány, případně je využívána jen malá část jejich kapacity. Další skupinou jsou objekty v obcích, které ztratily původní využití. V současné době je jich v regionu evidováno celkem 38. Žádný z nich nemá zpracován projekt na revitalizaci, neexistují ani záměry. Při řešení této problematiky je třeba počítat s nejrůznějšími překážkami (neprůhledné a komplikované vlastnické vztahy, riziko vyšších nákladů, nedostatek zkušeností, neexistence koncepce).

V souvislosti s výše uvedeným trendem úbytku zemědělské půdy však může být využití brownfields jednou z cest, jak nejen omezit zábory volné krajiny (byť je výstavba zde jednodušší, rychlejší a levnější), ale zároveň revitalizovat území, odstranit ekologické a estetické závady v krajině a ochránit zdraví obyvatel. Evropská unie i MŽP ČR vytvářejí dostatek nástrojů, pomocí nichž je možné problematiku brownfields řešit.

9. Historické dědictví

9.1. Památky

V území Mezi Úpou a Metují je registrováno 95 památek²⁹. Jsou dokladem bohatého osídlení a stavebního rozvoje území, stejně tak ovšem poukazují na kulturu a vzdělanost místních obyvatel, pobyt významných osobností, důležité historické události apod. V následujícím textu je uveden stručný přehled a připomenuty nejvýznamnější z nich.

Zámky se nacházejí v obcích Chvalkovice (využíván, v soukromém vlastnictví) a Ratibořice (využíván, vlastníkem je stát, historická expozice).

Z hradů se zde nachází pouze zříceniny dokládající význam a osídlení území již ve 12. století (Červená Hora, Rýzmburk a Vízmburk), pozůstatky tvrzí lze nalézt v Litoboři a Nahořanech.

Kostely a kaple – Bohuslavice, Boušín, Černčice, Červený Kostelec (sv. Jakub Větší), Česká Skalice (trojboká kaplička), Chvalkovice, Malá Skalice, Studnice, Václavice, Velká Jesenice (kaplička sv. Františka), Velký Třebešov, Zvole. Častý je také výskyt zvonů – Červená Hora, Mezilečí, Slatina nad Úpou, Veselice, Vestec.

Z dalších objektů je na seznamu několik zemědělských dvorů, venkovských usedlostí, mlýnů, hostinců, far či samostatných domů určených pro bydlení.

Množství smírčích křížů, božích muk, pomníků, sloupů, soch a sousoří lze nalézt v obcích i ve volné krajině celého regionu.

Území se stalo také dějištěm Prusko-rakouské války 1866, z toho důvodu se zde nacházejí vojenské hřbitovy a pomníky připomínající tuto událost.

Součástí bohatství regionu jsou i některé objekty novodobé architektury, např. Vila Čerych v České Skalici.

Jedinou Národní kulturní památkou v území je Babiččino údolí se zámkem v Ratibořicích a souborem staveb upomínající na děj Babičky.

9.2. Tradice

Nezanedbatelnou část historického dědictví regionu Mezi Úpou a Metují tvoří tradice. Jsou zachovávány díky kontinuitě života v území, ale také zásluhou zdejších vlastenecky smýšlejících občanů. Mezi nejvýznamnější z nich jistě patřila spisovatelka Božena Němcová, jejíž Babička je zasazena právě do tohoto území a která čerpá ze zdejších zdrojů. Nezbytné je však připomenout také činnost zdejších kantorů, farářů, vydavatelů. Dodnes v území vycházejí vlastivědné sborníky a časopisy, které se zabývají uchováním tradic území (v Červeném Kostelci je to např. sborník Rodným krajem).

10. Ekonomická základna

Jelikož jsou makroekonomické ukazatele (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností, struktura hrubé přidané hodnoty dle odvětví) sledovány pouze na úrovni krajů (nejnižší územní jednotka), nelze posoudit výkonnost regionu Mezi Úpou a Metují samu o sobě ani ve srovnání s vyššími celky. Vzhledem ke značné nevyrovnanosti Královéhradeckého kraje i z hlediska odvětvové struktury (oblasti pouze zemědělské, oblasti silně exponované v cestovním ruchu apod.) nemá vypovídací hodnotu ani uvedení dat za Královéhradecký kraj jako celek.

Je však možné sledovat a porovnávat ekonomickou činnost z hlediska počtu podnikatelských subjektů a jejich převažující činnosti. Vzhledem k rozdílům v jednotlivých oblastech sledují uvedené tabulky činnost podle mikroregionů.

Tabulka č. 11
Hospodářská činnost v regionu Mezi Úpou a Metují v roce 2007
podle převažující činnosti³⁰

ČINNOST	SO Metuje		SO 1866		SO Úpa		Mezi Úpou a Metují	
	abs. počet	na 100 ob.	abs. počet	na 100 ob.	abs. počet	na 100 ob.	abs. počet	na 100 ob.
zemědělství, lesnictví, rybolov	186	4	158	4	308	2	652	2
průmysl	171	4	159	4	615	3	945	2
stavebnictví	128	3	153	4	537	3	818	3
doprava a spoje	36	1	31	1	106	1	173	1
obchod, opravy, pohostinství ³¹	261	6	294	7	1.306	7	1.861	7
ostatní obchodní služby	84	2	106	2	544	3	734	3
veř. správa, obrana, pov. soc. poj.	24	1	20		41		85	
školství a zdravotnictví	12		19		96	1	127	
ostatní veř., sociální a osobní služby	60	1	75	2	300	2	435	2
CELKEM	962	21	1.015	24	3.853	22	5.830	22

Tabulka č. 12
Přehled hospodářské činnosti regionu Mezi Úpou a Metují v porovnání s KHK a ČR podle převažující činnosti³²

ČINNOST	Mezi Úpou a Metují		Královéhradecký kraj		Česká republika	
	počet	na 100 obyv.	počet	na 100 obyv.	počet	na 100 obyv.
zemědělství, lesnictví, rybolov	652	2	10.223	2	137.884	1
průmysl	945	2	17.834	3	311.139	3
stavebnictví	818	3	15.111	3	277.286	3
doprava a spoje	173	1	3.733	1	84.239	1
obchod, opravy, pohostinství ³³	1.861	7	40.429	7	790.396	8
ostatní obchodní služby	734	3	22.340	4	546.068	5
veř. správa, obrana, pov. soc. pojištění	85		1.121	0	15.262	0
školství a zdravotnictví	127		3.844	0,5	70.669	1
ostatní veř., sociální a osobní služby	435	2	10.798	2	197.538	2
CELKEM	5.830	22	125.433	23	2.430.481	24

10.1. Průmysl

Charakter ekonomické základny regionu Mezi Úpou a Metují je stejně jako v celém Královéhradeckém kraji ovlivněn přírodními a historickými podmínkami. Průmyslová výroba byla územně rozptýlena, daleko větší význam v regionu mělo zemědělství. Tato situace přetrvává do značné míry dodnes s tím, že průmyslová výroba se soustředila do větších měst (Náchod, Nové Město nad Metují, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem). Výjimku v území tvoří město Červený Kostelec a obec Říkov, kde byly nově vybudovány průmyslové zóny. Jinak je průmyslová výroba v území Mezi Úpou a Metují zastoupena drobnými podnikateli a malými podniky, nejvíce v oborech zpracování kovů (zámečnictví, klempířství, kovovýroba), zpracování dřeva (pily, truhlářství, lesní práce), stavebnictví (zednické profese, instalatéri, topenáři, elektro).

10.2. Zemědělství

Oblast Mezi Úpou a Metují má příhodné podmínky pro zemědělské využití. Subjekty podnikající v zemědělství však musí reagovat na změněné a stále se měnící podmínky – jsou nuceny orientovat se na tržně méně kritické komodity, usilovat o diverzifikaci a plnit i alternativní funkce zemědělství (ochrana a tvorba krajiny). Zvyšující se zájem o zdravý životní styl vybízí k orientaci k ekologickému zemědělství, potenciál v oblasti cestovního ruchu pak k agroturistice. Problémem je však stále vysoká závislost zemědělství na systému dotací a plateb, stejně jako dosud nedořešené majetkové vztahy.

Z přehledu struktury zemědělské půdy (tabulka č.9) vyplývá, že plochy zemědělské půdy (zejména orné půdy a sadů) v regionu Mezi Úpou a Metují značně převyšují celorepublikový i krajský průměr. Zemědělství tedy tvoří podstatnou část ekonomické základny regionu.

Zemědělství se zde orientuje především na rostlinnou výrobu (obilniny 50% ploch, olejiny 10%, krmiva 7%, cukrovka 3%)³⁴. Ovocnářství se věnuje především produkci jablek a hrušek. V živočišné výrobě převažuje chov prasat.

³⁰ Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007

³¹ úplný název rubriky dle ČSÚ: obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, pohostinství

³² Zdroj dat: ČSÚ, MOS – Městská a obecní statistika, údaje k 31.12.2007 (pro Mezi Úpou a Metují) a ČSÚ, Statistická ročenka ČR 2007, údaje k 31.12.2006 (pro Královéhradecký kraj a Českou republiku)

³³ úplný název rubriky dle ČSÚ: obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, pohostinství

³⁴ Zdroj dat: Agrocensus 2000

10.3. Služby

V posledních 20 letech začal stoupat také význam sektoru služeb. Stále však platí, že malá sídla (kterých je v oblasti většina) jsou charakteristická nízkou nabídkou služeb (zejména pro místní obyvatele), nabídka ve větších obcích a městech je uspokojivá. V území se projevuje blízkost a dostupnost větších sídel (Dvůr Králové nad Labem, Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují), v nichž je většina služeb koncentrována a kde se prosazuje nabídka velkých (mnohdy nadnárodních) společností, již mohou místní podnikatelé jen stěží konkurovat (nedostatečné investiční možnosti místních podnikatelů stojí proti propracovanému systému marketingu a nízkým cenám společností). Tato situace je markantní zejména v oblasti maloobchodu.

Mezi nejrozšířenější služby nabízené místními podnikateli patří autoopravy, autodoprava, obchodní služby, služby v oblasti stravování a ubytování, kadeřnictví.

10.4. Regionální produkty

Jednou z cest udržení si identity v globálním prostředí je označování regionálních produktů. V regionu Mezi Úpou a Metují zatím nejsou známy snahy o zavedení této značky ani o získání obdobné certifikace na jiných úrovních.

10.5. Cestovní ruch

Cestovní ruch je součástí ekonomické základny každého regionu. V současné době, kdy dochází k útlumu průmyslové i zemědělské výroby, je k němu upíráno stále více nadějí.

V regionu Mezi Úpou a Metují jsou pro rozvoj cestovního ruchu velmi příznivé podmínky. Jako jedno z mála území Královéhradeckého kraje je využitelné celoročně – pro zimní turistiku díky blízkosti Krkonoš, Jesťebích hor a Orlických hor, pro letní rekreaci díky vodní nádrži Rozkoš a rybníkům Brodský a Špinka a dalším. Řeka Úpa je rovněž vyhledávaným cílem vodáků. Území samo o sobě je zajímavou destinací, dosud určitě není využit potenciál všech turistických atraktivit. Možným směrem rozvoje je zaměření na pobytovou turistiku (rekreace u vody, pěší turistika a cykloturistika, poznání), a tvorbou nabídek pro turisty směřující do vzdálenějších destinací, které jsou ale přístupné právě územím mezi Úpou a Metují (Teplicko – Adršpašské skály, Orlické Hory, Krkonoše, Polsko). Důležitým faktorem dalšího rozvoje turistiky je právě blízkost hranice s Polskem.

Pro rozvoj cestovního ruchu za využití stávajících místních kulturních a přírodních zajímavostí jsou nutné rozsáhlé investice zvyšující kvalitu poskytovaných služeb. Infrastruktura cestovního ruchu je nedostatečná. Pro další koncepční rozvoj této oblasti bude proto nesmírně důležitá schopnost dohody místních podnikatelů s veřejnou správou nejen v rámci území, ale rovněž i za jeho hranicemi.

Podle dělení České centrály cestovního ruchu spadá region Mezi Úpou a Metují do turistické oblasti Kladské Pomezí (24), je součástí turistického regionu Východní Čechy (10).

fota z Wordu

Turistické a cykloturistické značení vytváří v regionu Mezi Úpou a Metují ucelenou a hustou síť. Přehled stávajících cykloturistických značených tras je v následující tabulce.

Tabulka č. 13

Přehled cykloturistických značených tras v regionu Mezi Úpou a Metují³⁵

Číslo trasy	Místa průjezdu ³⁶	Délka (km) ³⁷
4018	„Okruh Boženy Němcové“ Ratibořice – Havlovice – Červený Kostelec – Studnice – Zlích – Česká Skalice – Ratibořice	27
4034	Náchod – Nové Město nad Metují – Černčice – Slavětín – Šestajovice – Jaroměř	10
4055	Ratibořice – Zlích – Kleny – Provodov – Václavice	9
4056	Václavice – Vysokov – Řešetova Lhota – Červená Hora – Slatinský mlýn	10,5
4057	Bílý Most – Rýzmburk – Žernov – Třtice	4,5
4058	Šonov – Rozkoš – Velká Jesenice – Šestajovice	12,5
4059	Spy – Vršovka – Černčice – Nahořany – Lhota	8
4060	Rozkoš – Nahořany – Bohuslavice	6
4090	Radvanice – Suchovršíce – Úpice – Křižanov – Mečov – Boušín – Slatinský mlýn	5
4091 „Panská“	Zábrodí – Červený Kostelec – Poříčí	5
4095	Rtyně v Podkrkonoší – Lhota u Červeného Kostelce – Červený Kostelec – křižovatka Zábrodí – Kramolna – Náchod – Kudowa Zdrój	8
4097	Choustníkovo Hradiště – Kohoutov – Hoříčky – Ratibořice	7
4098	Choustníkovo Hradiště – Velká Bukovina – Chvalkovice – Lhota pod Hoříčkami – Ratibořice	9
4117	Heřmanice – Krabčice – Střeziměřice – Velká Bukovina – Malá Bukovina – Kocbeře	4
„Okolím Náchoda“	Náchod – Babí – Pavlišov – Hronov – Maternice – Horní Kostelec – Zábrodí – Kramolna – Náchod	4
„Okolo Rozkoše“	Nové Město nad Metují – Krčín – Nahořany – okolo přehrady Rozkoš – Česká Skalice – Ratibořice – Zlích – Studnice – Kramolna – Vysokov – Přibyslav – Nové Město nad Metují	14
CELKEM		143,5

Cyklotrasy 4018, 4055 a 4056 tvoří tématickou trasu „Po stopách bojů 1866“.

V území je vyznačeno několik naučných stezek spojených zpravidla s historií kraje. Jejich přehled a zaměření jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 14

Naučné stezky v regionu Mezi Úpou a Metují

Název	Zaměření	Počet zastávek	Délka
Babiččino údolí	Literární historie spjatá se jménem Boženy Němcové, kulturní krajina	18	7,5
Česká Skalice – Sviništany – Josefův 1866	Místa bojů Prusko-rakouské války 1866, pevnost Josefův	22	30
Justynčina stezka	Historie zajímavých postav regionu	3	7
Stezka Jakuba Míly	Historie zajímavých postav regionu		6
Náchod – Vysokov – Václavice	Místa bojů Prusko-rakouské války 1866	9	8,5
Ovocná stezka		3	2
CELKEM			61

³⁵ Zdroj dat: www.cyklotrasy.cz, www.kladskepomezí.cz

³⁶ v závorce jsou vyznačena výchozí či konečná místa trasy, pokud se nacházejí mimo území Mezi Úpou a Metují

³⁷ délka trasy je počítána pouze na území Mezi Úpou a Metují

10.6. Trh práce

Zaměstnanost

Zaměstnanost v oblasti Mezi Úpou a Metují je dána jednak možností pracovního uplatnění v místě, a to převážně v zemědělství či v drobném podnikání v oblasti služeb, jednak možností dojíždky za prací do větších měst v okolí (Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují).

Údaje o zaměstnanosti jsou dostupné pouze na úrovni krajů, případně obcí s rozšířenou působností (ORP). Lze tedy porovnat pouze situaci kraje a ČR.

Míra zaměstnanosti představuje podíl zaměstnaných osob ve věkové skupině 15-64 let k celkovému počtu pracovních sil (neboli počtu ekonomicky aktivních, který zahrnuje všechny zaměstnané a nezaměstnané osoby).

V 1. čtvrtletí roku 2008 činila míra zaměstnanosti na území Královéhradeckého kraje 55,9% (z toho muži 64,1%, ženy 48,3%), průměr České republiky je 55,6% (muži 65,5%, ženy 46,3%)³⁸.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v oblasti Mezi Úpou a Metují má v posledních letech klesající tendenci. V následující tabulce lze porovnat údaje o nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech s okresním, krajským a celorepublikovým průměrem.

Ve sledovaném období má míra nezaměstnanosti výrazně klesající tendenci. Po celou dobu se pohybuje pod průměrem všech ostatních celků – okresu, kraje i ČR.

Celkově je míra nezaměstnanosti v rámci celého území Mezi Úpou a Metují velmi vyrovnaná.

Tabulka č. 15

Míra nezaměstnanosti v oblasti Mezi Úpou a Metují v porovnání s okresem Náchod, Královéhradeckým krajem a Českou republikou³⁹

	míra nezaměstnanosti			
	2004	2005	2006	2007
SO Metuje	6,8	6,8	5,0	3,9
SO 1866	7,0	7,0	5,1	4,2
SO Úpa	6,9	6,8	5,0	3,9
Mezi Úpou a Metují	6,7	6,7	4,8	3,7
Okres Náchod	6,9	7,2	6,6	4,5
Královéhradecký k.	7,1	7,3	6,6	5,2
Česká republika	9,2	9,0	8,1	6,6

11. Spolupráce regionu

11.1. Místní spolupráce

Spolupráce různých subjektů v území Mezi Úpou a Metují je na vysoké úrovni. Hybateli spolupráce jsou zpravidla místní samosprávy a rovněž neziskové organizace. Dokladem kvalitní spolupráce je již samo založení tří svazků obcí. Z neziskových organizací zaujímá v regionu významné místo občanské sdružení Centrum rozvoje Česká Skalice, které již od roku 2000 předjímá možnosti rozvoje, realizuje nejrůznější projekty spolupráce a snaží se zaktivizovat další subjekty. V posledních letech se Centrum rozvoje stává i servisní organizací svazků obcí nebo místních podnikatelů (zpracování projektových žádostí apod.). Místní podnikatelé jsou v přístupu ke spolupráci poněkud zdrženliví, ale i tato situace se začíná měnit.

11.2. Nadregionální spolupráce

K rozvoji nadregionální spolupráce dochází zejména v souvislosti s přistoupením k programu Leader. Svazky obcí nebo Centrum rozvoje Česká Skalice organizují nejrůznější exkurze do regionů, kde je možné seznámit se s řešením podobné problematiky, jakou řeší i region Mezi Úpou a Metují (exkurze do Posázaví, Kyjovské Slovácko apod.)

Významná je také spolupráce s MAS v sousedních regionech – Jestřebí hory, Pohoda venkova, Splav, Broumovsko, Podkrkonoší, Hradecký venkov. Vzhledem k dosavadním zkušenostem realizuje Centrum rozvoje Česká Skalice programy vzdělávání na území celého Královéhradeckého kraje. MAS Mezi Úpou a Metují patří také k aktivním členům krajského sdružení MAS.

11.3. Nadnárodní spolupráce

Vzhledem k poloze regionu (polské příhraničí) je nadnárodní spolupráce rozvíjena zejména s městy, obcemi a organizacemi, které sídlí a působí v polské části Kladska. Organizace společně realizovaly několik projektů podpořených z programů Phare, ESF, Interreg a dalších. V posledních třech letech se rozvíjí také spolupráce se Slovenskem, například (nejenom) s oblastmi, ve kterých působila spisovatelka Božena Němcová, nejvýznamnější osobnost regionu Mezi Úpou a Metují.

³⁸ Zdroj dat: ČSÚ, 1. čtvrtletí 2008

12. MAS Mezi Úpou a Metují

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují vznikla na podzim roku 2005 a v současné době má 28 členů. Iniciátorem vzniku bylo opět Centrum rozvoje Česká Skalice, které pomáhalo zpracovat základní dokumenty a rovněž se podílelo na přípravě prvních žádostí o podporu z programu Leader ČR. MAS propaguje myšlenku LEADER v regionu, snaží se iniciovat subjekty ke spolupráci a partnerství na konkrétních projektech.

12.1. Management

Nejvyšším orgánem MAS Mezi Úpou a Metují je valná hromada. Ta je řízena předsedou, případně místopředsedou. Valná hromada volí ze svých řad členy programového výboru, výběrové komise a monitorovacího výboru dle požadavků programu Leader. Řízením organizace je pověřena manažerka MAS, dílčími úkoly pak koordinátoři (na částečný úvazek). K vedení účetnictví jsou najímáni externí spolupracovníci.

12.2. Program

Od doby svého vzniku pracuje MAS na svých programových dokumentech. V letech 2005–2007 realizovala dílčí strategii, která byla koncipována v souvislosti s obdržením podpory z programu Leader ČR. Od roku 2007 je zpracováván Strategický plán Leader a Integrovaná strategie území. Pro zpracování obou strategií je přizývána i veřejnost – nečlenové MAS.

12.3. Zdroje

Finanční zdroje

Finanční prostředky pro činnost MAS jsou získávány od nejrůznějších poskytovatelů – MAS usiluje o vytvoření systému vícezdrojového financování. Doposud byla činnost MAS a související aktivity financovány z těchto zdrojů: Leader ČR – Osvojování zkušeností (2004 / 2005, 480 tis. Kč), Leader ČR (2007, 2,5 mil. Kč), příspěvek na činnost MAS od Královéhradeckého kraje (2007, 150 tis. Kč), grant Královéhradeckého kraje (2007, 240 tis. Kč), POV Královéhradeckého kraje (2008, 62 tis. Kč).

Lidské zdroje

Jak bylo zmíněno výše, MAS zaměstnává manažerku a koordinátory, další činnosti jsou vykonávány dobrovolníky (např. členové programového výboru apod.). Jsou to lidé s bohatými zkušenostmi z oblasti rozvoje venkova (působení v samosprávách, ve svazcích obcí, v příspěvkových organizacích, jako manažeři NNO, podnikatelé apod.) Pro zajištění realizace ISÚ však bude nezbytné posílit řady koordinátorů, případně manažerů integrovaných projektů.

Technické zdroje

MAS Mezi Úpou a Metují má dostatečné technické zázemí pro svoji činnost. Ve spojení s jednotlivými svazky obcí a dalšími spolupracujícími organizacemi má dostatek prostorů – kontaktních míst a odpovídající technické vybavení.

12.4. Public relations

Základním zdrojem informací o činnosti MAS jsou webové stránky MAS (www.meziupouametuji.cz). MAS vede databázi kontaktů nejen partnerů a členů MAS, ale i dalších subjektů působících v území – ti jsou prostřednictvím e-mailů informováni o všech jednáních a schůzkách, připravovaných projektech, společných akcích apod. K oslovení veřejnosti je hojně využíván výlep plakátů a letáčků.

foto ve Wordu

13. SWOT analýza

SWOT analýza jako přehledný nástroj poznání vnitřních možností sledovaného celku i vnějších okolností, které jej mohou ovlivňovat, byla zpracována na setkáních pracovních skupin a programového výboru MAS za účasti dalších zájemců v období duben – červen 2008. Po určení položek SWOT analýzy byly označeny klíčové faktory úspěchu metodou individuálního značení priorit.

Výstupy ze setkání jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 16
Položky SWOT analýzy s přidělením priorit

SILNÉ STRÁNKY	PŘÍLEŽITOSTI
bohaté kulturní dědictví 23x atraktivita území pro život 11x turistická atraktivita 8x kulturní nabídka 7x samospráva malých obcí 5x pracovní příležitosti 5x	využ. polohy a rozmanitosti území k rozvoji v oblasti ČR a sportu 20x finanční zdroje EU a ČR 19x další využití kulturního dědictví 16x (přenesení nákladní kamionové dopravy na železnici 5x) příliv nových lidí do měst a obcí 3x využití obnovitelných zdrojů energie 3x spolupráce mezi sektory, zapojování studentů VŠ a SŠ 2x (změna legislativy v oblasti pravomocí místní samosprávy 2x)
SLABÉ STRÁNKY	HROZBY
nedostatečná péče o krajinu 17x nedostatečná nabídka v oblasti ČR 9x nekoncepčnost rozvoje území 7x nevyužívání starých objektů v území 6x nezájem a nedostatek spoluodpovědnosti u občanů 6x nepřipravená infrastruktura pro bytovou výstavbu a prům. zóny 5x malý počet veřejných zelených ploch 2x nedostatečná kvalita sportovišť 2x chybí aktivity i prostory pro mládež 2x	nevyhovující dopravní infrastruktura (technický stav, koncepce) 15x zavírání venkovských škol z důvodu nedostatku financí 10x nedostatek financí na realizaci záměrů 6x lidská bezohlednost ke krajině 6x lhostejnost obyvatel 6x (stárnutí obyvatelstva, odliv mladých lidí z venkova 5x) pasivita mládeže 4x zánik spolkového života na venkově 3x nárůst automobilové osobní dopravy 3x vlastnictví pozemků státem a nakládání s nimi 2x provozovny s hracími automaty 2x špatní lidé 2x

Tabulka č. 17
Koincidenční matice klíčových faktorů úspěchu

		PŘÍLEŽITOSTI						HROZBY				
		rozvoj v oblasti ČR a sportu	finanční zdroje EU a ČR	další využití kulturního dědictví	příliv nových lidí do měst a obcí	využití obnovitelných zdrojů energie	spolupráce mezi sektory	nevyhovující dopravní infrastruktura	zavírání venkovských škol	nedostatek financí na realizaci záměrů	lidská bezohlednost ke krajině	lhostejnost obyvatel
SILNÉ STRÁNKY	bohaté kulturní dědictví	1	1	2			1	-1	-1	-1		2
	atraktivita území pro život	1	1	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	2
	turistická atraktivita	2	1	2			1	-1	-1	-1		3
	kulturní nabídka	1	1	1	1		1		-1		-1	3
	samospráva malých obcí	1	1	1	1	1	1		-1	-1	-1	2
pracovní příležitosti	1		1	2	1	1	-1	-1	-1		2	
SLABÉ STRÁNKY	nedostatečná péče o krajinu	1	1	1	1	1	1	-1	-1	-2	-1	1
	nedostatečná nabídka v oblasti ČR	2	1	1	1		1	-1	-1		-1	3
	nekoncepčnost rozvoje území	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	-1			-4
	nevyužívání starých objektů v území	1	1	1	1	1	1	-1	-1	-1		3
	nezájem občanů	1	1	1			1		-1		-2	1
nepřipravená infrastruktura pro rozvoj	1	1		-1		1	-1	-1	-1		-1	
		12	11	11	6	4	12	-9	-5	-12	-6	-6

Zpracování koincidenční matice nám dovoluje určit, které položky je nejhodnější využít za daných vnitřních dispozic i daných okolností z vnějšího prostředí.

Doménou strategie pro další období by měl být důraz na „rozvoj v oblasti cestovního ruchu“ spolu s „rozvojem mezisektorové spolupráce“. Velkou podporou mohou být v tomto ohledu možnosti „čerpání finančních prostředků z EU a ČR“ a zároveň „další využití stávajícího kulturního dědictví“.

Nejvíce ohrožujícími faktory pro realizaci strategie mohou naopak být „nedostatek finančních prostředků“ (zejména vlastních na spolufinancování záměrů) a „nevyhovující stav komunikací v území“.

Vlastní slabinou, která v kontextu SWOT nabývá největšího významu, je „nekoncepčnost rozvoje území“. Na druhou stranu nástroje typu této integrované strategie mohou podnítit zpracování koncepcí pro řešení dílčích problematik území. To bylo ostatně prvotním impulsem vzniku svazků obcí, které působí v území. Zbývá tedy začít naplňovat strategické plány (koncepce rozvoje svazků obcí, integrovanou strategii území, strategický plán Leader), které jsou dosud často pojmány jako formální vodítko, nikoliv jako živoucí koncepcce.

V naznačené strategii mohou být výrazně eliminovány „nedostatečná nabídka v oblasti ČR“ a „nevyužívání starých objektů v území“, naopak podpořit strategicky záměr mohou stávající „turistická atraktivita“ a „kulturní nabídka“.

foto z WORDU - dreveny kostel

II. NÁVRHOVÁ ČÁST

SWOT analýza jako přehledný nástroj poznání vnitřních možností sledovaného celku i vnějších okolností, které jej mohou ovlivňovat, byla zpracována na setkáních pracovních skupin a programového výboru MAS za účasti dalších zájemců v období duben – červen 2008. Po určení položek SWOT analýzy byly označeny klíčové faktory úspěchu metodou individuálního značení priorit.

Výstupy ze setkání jsou uvedeny v následující tabulce.

☛ 1. Strategická vize

Území Mezi Úpou a Metují je malebným domovem aktivních a spokojených občanů, místem, kam se naše děti i návštěvníci rádi vrací.

☛ 2. Strategické priority

I. CESTOVNÍ RUCH

Specifický cíl: rozvoj regionu vstřícného a otevřeného všem, kdo chtějí poznat jeho bohaté dědictví i prožívat rozmanitou současnost.

II. OBCE, MĚSTA, KRAJINA

Specifický cíl: zvýšení kvality života obyvatel vybudováním potřebné infrastruktury při zachování užité a estetické hodnoty sídel i krajiny.

III. OBČANSKÁ SPOLEČNOST

Specifický cíl: aktivní a odpovědní občané.

☛ 3. Cíle a opatření

Priorita I - CESTOVNÍ RUCH

1. Podpora budování zázemí pro rozvoj šetrného ČR

- 1.1. Vybudování technické infrastruktury u vodních nádrží
- 1.2. Vybudování doplňkové infrastruktury ČR
- 1.3. Vybudování středisek aktivního odpočinku
- 1.4. Rozvoj ubytovacích kapacit v území
- 1.5. Rozvoj spolupráce mezi sektory

2. Podpora rozvoje služeb ČR

- 2.1. Zvyšování kvality stravovacích a ubytovacích služeb
- 2.2. Rozvoj agroturistiky
- 2.3. Podpora drobného podnikání v oblasti služeb ČR
- 2.4. Posílení veřejné dopravy do turisticky zajímavých lokalit

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují

3. Další využívání kulturního dědictví

- 3.1. Záchrana, obnova a rozvoj nemovitých kulturních památek
- 3.2. Opravy drobných kulturních památek
- 3.3. Obnova tradičních řemesel a výroby
- 3.4. Obnova a prezentace tradic

4. Marketing služeb ČR

- 4.1. Podpora jednotné propagace regionu u nás i v zahraničí
- 4.2. Navázání spolupráce s aktéry ČR v okolních regionech
- 4.3. Propagace místních produktů a služeb

Priorita II – OBCE, MĚSTA, KRAJINA

1. Koncepční řešení problémů regionu

- 1.1. Rozvoj spolupráce mezi sektory
- 1.2. Řešení dopravní infrastruktury
- 1.3. Obnova a vybudování technické infrastruktury v obcích
- 1.4. Vybudování infrastruktury pro bytovou výstavbu v obcích

2. Zvýšení estetické kvality sídel

- 2.1. Podpora revitalizace stávajících nevyužívaných objektů
- 2.2. Podpora tvorby zelených ploch v obcích a péče o veřejnou zeleň

3. Rozvoj vybavenosti a služeb

- 3.1. Zvýšení kvality objektů občanské vybavenosti a zefektivnění jejich využívání
- 3.2. Zajištění sociálních a zdravotních služeb
- 3.3. Zachování škol
- 3.4. Podpora rozvoje drobného podnikání v oblasti služeb občanům

4. Péče o krajinu

- 4.1. Zavádění šetrných přístupů k obhospodařování krajiny
- 4.2. Pořízení techniky k péči o krajinu
- 4.3. Vytvoření a zavedení systému nakládání s odpady v rámci území
- 4.4. Podpora zavádění OZE a využití bioodpadu
- 4.5. Podpora rozvoje drobného podnikání v oblasti zpracování místních zdrojů

Priorita III – OBČANSKÁ SPOLEČNOST

1. Rozvoj občanského soužití

- 1.1. Zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů
- 1.2. Podpora činnosti spolků a organizací

2. Společenský život

- 2.1. Pořádání kulturních, osvětových, sportovních a jiných společenských aktivit

3. Podpora zdravého patriotismu

- 3.1. Vydávání publikací s tematikou historie a současnosti regionu
- 3.2. Podpora vedení a prezentace kronik
- 3.3. Vzdělávání, osvěta

Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují

4. Popis opatření

Priorita I - CESTOVNÍ RUCH

Specifický cíl: rozvoj regionu vstřícného a otevřeného všem, kdo chtějí poznat jeho bohaté dědictví i prožívat rozmanitou současnost.

1. Podpora budování zázemí pro rozvoj šetrného ČR

1.1. Vybudování technické infrastruktury u vodních nádrží

Vybudování vodovodní a kanalizační sítě, případně obnova elektrických sítí v okolí center rekreace u vody – vodní dílo Rozkoš, rybníky Brodský a Špinka – zmírní nepříznivé ekologické dopady na okolí a umožní další rozvoj služeb cestovního ruchu.

• *Podporované aktivity:* zpracování studií proveditelnosti; zpracování projektů a s nimi související dokumentace (posudky apod.); realizace.

1.2. Vybudování doplňkové infrastruktury ČR

Parkoviště, přístupové cesty, WC, odpočinkové zóny, značení turistických tras, cyklotras, naučných stezek, hippostezek apod, a informační systém výrazně zvýší komfort návštěvníků a zároveň usměrní jejich pohyb v území.

• *Podporované aktivity:* zpracování projektů, vybudování drobných objektů, drobné úpravy povrchů cest a ploch, značení tras a stezek, pořízení a osazení mobiliáře tras a stezek, tvorba a osazení informačního systému.

1.3. Vybudování středisek aktivního odpočinku

Vytipování bodů turistického zájmu a jejich vybavení a rozvoj v duchu šetrného cestovního ruchu pomůže omezit negativní dopady rozvoje cestovního ruchu na území.

• *Podporované aktivity:* studie, šetření, ankety; zpracování projektů; realizace.

1.4. Rozvoj ubytovacích kapacit v území

Zkvalitňování stávajících ubytovacích kapacit a budování nových malokapacitních ubytovacích zařízení (kempy, penziony, ubytování v soukromí) zvýší atraktivitu území.

• *Podporované aktivity:* obnova stávajících ubytovacích zařízení; zpracování projektů; realizace nových ubytovacích zařízení včetně jejich vybavení.

1.5. Rozvoj spolupráce mezi sektory

Rozvoj spolupráce samospráv, veřejné správy a podnikatelského sektoru je klíčovým faktorem pro koncepční řešení rozvoje cestovního ruchu v území.

• *Podporované aktivity:* společná jednání, koncipování společných projektů

2. Podpora rozvoje služeb ČR

2.1. Zvyšování kvality stravovacích a ubytovacích služeb

Obnova zařízení stravovacích a ubytovacích provozoven spolu se zaváděním systémů kvality a dalším vzděláváním personálu pomohou zvýšit kvalitu těchto služeb v území.

• *Podporované aktivity:* obnova vybavení stávajících stravovacích a ubytovacích zařízení; zavádění systémů kvality a certifikace služeb, vzdělávání provozovatelů a personálu.

2.2. Rozvoj agroturistiky

V souvislosti s omezováním produkční funkce zemědělství a zároveň s akcentem na rozvoj cestovního ruchu v regionu Mezi Úpou a Metují je vhodné podporovat rozvoj nezemědělských aktivit zemědělců.

• *Podporované aktivity:* další vzdělávání zemědělců; stavební úpravy budov vedoucí k využití v agroturistice; vybavení budov; propagace agroturistiky.

2.3. Podpora drobného podnikání v oblasti služeb ČR

Podpora drobného podnikání v oblasti služeb cestovního ruchu dojde jednak k rozšíření nabídky, jednak k posílení místní ekonomiky a zvýšení atraktivity lokality pro bydlení (zvýšení počtu pracovních příležitostí).

• **Podporované aktivity:** vzdělávání, rekvalifikace; pořízení výrobních prostředků; úpravy a opravy zázemí pro provozování služeb.

2.4. Posílení veřejné dopravy do turisticky zajímavých lokalit

Organizovaná doprava do turisticky zajímavých lokalit v území (cyklobusy, skibusy, aquabusy...) pomůže omezit negativní dopady individuální dopravy na životní prostředí v území a zároveň zvýší atraktivitu turistické nabídky.

• **Podporované aktivity:** nákup služeb; nákup, případně nájem dopravních prostředků; propagace.

3. Další využívání kulturního dědictví

3.1. Záchrana, obnova a rozvoj nemovitých kulturních památek

Bohaté historické dědictví je jednou ze základních deviz regionu. Odstranění následků dlouho opomíjené nebo nedostačité péče bude vyžadovat velké investice. Rovněž bude důležité nalézt zdravý kompromis mezi konzervací (tedy tvorbou neživého skanzenu) a rozvojem (tedy hledáním nových, šetrných způsobů využití).

• **Podporované aktivity:** pasportizace nemovitých kulturních památek; zpracování záměrů a studií proveditelnosti; zpracování projektů; opravy, úpravy a revitalizace objektů; vybavení objektů.

3.2. Opravy drobných kulturních památek

Drobné kulturní památky (pomníčky, kříže, boží muka, kapličky) jsou nedílnou součástí krajiny regionu. Péče o ně napomáhá zachování identity místa a udržení vztahu obyvatel k němu. Jsou často předmětem zájmu různých spolků a sdružení (historie, vojenská historie, skauti apod.) pro návštěvníky zpestřují topografii terénu.

• **Podporované aktivity:** nákup nářadí, pracovních pomůcek, materiálu.

3.3. Obnova tradičních řemesel a výroby

Obnova tradičních řemesel a výroby má dva základní aspekty – jednak zvýšení atraktivity místa (případně produktu), jednak rozvoj pracovních příležitostí v místě.

• **Podporované aktivity:** rekvalifikace; obnova zařízení pro tradiční výrobu; obnova řemesel; úprava prostor; nákup zařízení a vybavení; nákup materiálu; propagace.

3.4. Obnova a prezentace tradic

Region Mezi Úpou a Metují se vykazuje nezvykle vysokou mírou zachování místních tradic. Některé z nich jsou již dnes kuriozitou v rámci celé České republiky. Zachování těchto tradic posílí atraktivitu regionu a posílí pocit sounáležitosti obyvatel s místem.

• **Podporované aktivity:** nákup materiálu; nákup vybavení; nákup služeb; propagace.

4. Marketing služeb ČR

4.1. Podpora jednotné propagace regionu u nás i v zahraničí

Jednotná propagace regionu umožní akcentovat atraktivní místa v rámci celého regionu, vytvářet celky (turistické produkty), ucelené balíčky služeb apod. Důležité bude navázání spolupráce s organizacemi destinačního managementu (Kladské pomezí apod).

• **Podporované aktivity:** vytváření turistických produktů a balíčků služeb; tvorba propagačních materiálů; účast na veletrzích a výstavách cestovního ruchu v ČR i v zahraničí.

4.2. Navázání spolupráce s aktéry ČR v okolních regionech

Region Mezi Úpou a Metují je takřka „sevěn“ mezi dalšími významnými turistickými destinacemi – Krkonoše, Jesťebí hory, Teplicko-adršpašské skály, Broumovsko, Orlické hory, proto je nutné koncepčně rozvíjet spolupráci se subjekty aktivními v oblasti ČR v těchto oblastech.

• **Podporované aktivity:** náklady na společná jednání, cestovné, propagace.

4.3. Propagace místních produktů a služeb

Podpora obnovy a rozvoje tradiční produkce a výroby spolu s vytvářením ucelené nabídky tradičních produktů a výrobků v regionu i mimo něj může významně posílit „značku“ Mezi Úpou a Metují.

• **Podporované aktivity:** tvorba značky regionálního produktu; zajištění trvale udržitelné produkce produktu; podpora prodeje produktů (distribuce), vytvoření sítě míst nabízejících regionální produkty.

➔ Priorita II – OBCE, MĚSTA, KRAJINA

Specifický cíl: zvýšení kvality života obyvatel vybudováním potřebné infrastruktury při zachování užitné a estetické hodnoty sídel i krajiny.

1. Koncepční řešení problémů regionu

1.1. Rozvoj spolupráce mezi sektory

Rozvoj spolupráce v rámci regionu Mezi Úpou a Metují i mimo něj; navázání mezisektorových partnerství, využívání synergie.

• **Podporované aktivity:** společná jednání; vzájemné informování; zapojování do rozhodování a plánování; sdílení odpovědnosti při realizaci projektů.

1.2. Řešení dopravní infrastruktury

Vytvoření pracovní skupiny zabývající se dopravní infrastrukturou v regionu – zpracování studií, průzkumů, šetření, vyjednávání s pověřenými orgány a organizacemi Krajský úřad, Ředitelství silnic a dálnic), lobbying.

• **Podporované aktivity:** zpracování studií, průzkumů, šetření; cestovné; náklady spojené s jednáním.

1.3. Obnova a vybudování technické infrastruktury v obcích

Největším problémem obcí v regionu Mezi Úpou a Metují je nakládání s odpadními vodami. Není řešeno zejména v obcích s rozptýlenou zástavbou, neboť náklady na vybudování kanalizace mnohonásobně převyšují možnosti rozpočtů takových obcí. Investice jsou nezbytné nejen z důvodu zvýšení kvality života a dalších možností rozvoje cestovního ruchu, ale také z legislativních a ekologických důvodů.

• **Podporované aktivity:** budování infrastruktury zajišťující ekologické nakládání s odpadními vodami; studie proveditelnosti využívání alternativních řešení.

1.4. Vybudování infrastruktury pro bytovou výstavbu v obcích

Vymezení nových ploch k rozvoji bydlení v územních plánech obcí; racionalizace plánů s ohledem na výši nákladů na budování infrastruktury na daných plochách.

• **Podporované aktivity:** tvorba územních plánů; pasportizace stávajících ploch; studie proveditelnosti; plánování výstavby; komplexní příprava vybraných pozemků.

2. Zvýšení estetické kvality sídel

2.1. Podpora revitalizace stávajících nevyužívaných objektů

V regionu se nacházejí nevyužívané objekty (většinou bývalé zemědělské, podnikatelské či nevyhovující objekty občanské vybavenosti). Jejich revitalizací je možné změnit vzhled sídel a také přispět k udržitelnému rozvoji nezabíráním další zemědělské půdy k nové výstavbě.

• **Podporované aktivity:** identifikace a pasportizace nevyužívaných objektů v území; analýza jejich stavu s ohledem na možné další využití; zpracování studií proveditelnosti; zpracování projektů; revitalizace.

2.2. Podpora tvorby zelených ploch v obcích a péče o veřejnou zeleň

Součástí kvalitního bydlení je dostatek zelených ploch v urbanizovaném území. Objekty a plochy, které již nejsou využívány ke svému původnímu účelu či zanedbávané plochy často obtěžují či dokonce ohrožují obyvatele i návštěvníky. Úprava veřejných prostranství by měla reagovat na měnící se potřeby obyvatel při zachování estetické funkce veřejného prostoru.

• **Podporované aktivity:** zpracování projektů ozelenění ploch; veřejné diskuse; nákup osiva a sadeb; nákup nářadí; nákup techniky.

3. Rozvoj vybavenosti a služeb

3.1. Zvýšení kvality objektů občanské vybavenosti a zefektivnění jejich využívání

Obnova a rozvoj kulturní, sociální a sportovní infrastruktury mohou významnou měrou přispět ke zvýšení úrovně společenského života obce, vytváření pozitivních vztahů mezi obyvateli a zvýšení pocitu sounáležitosti s místem.

- **Podporované aktivity:** výstavba nebo obnova prostor a zázemí pro kulturní, sociální a sportovní činnost; vybavení prostor a zázemí pro kulturní, sociální a sportovní činnost.

3.2. Zajištění sociálních a zdravotních služeb

V souladu s tezí „úroveň společnosti se pozná podle úrovně péče o své slabší jedince“ zajistit kvalitní péči v oblasti sociální a zdravotní (forma terénních služeb či zajištění dostupnosti např. organizací dopravy).

- **Podporované aktivity:** průzkumy mezi občany; založení a provozování denních stacionářů; pořízení vozidel.

3.3. Zachování škol

Vztah člověka k místu, kde bydlí, se utváří od dětských let. Obec regionu Mezi Úpou a Metují chtějí zabránit nežádoucímu trendu, kdy školy s menším počtem dětí jsou zavírány a děti musí dojíždět do větších sídel. Nemohou se tak vytvářet sociální vazby v místě – děti jezdí do různých škol a odpoledne se mnohdy už nemohou setkat kvůli pozdním návratům. Škola je vnímána jako centrum života dané komunity.

- **Podporované aktivity:** podpora tvorby komunitních škol; vytváření dalších vzdělávacích programů na školách (pro dospělé, seniory); využívání škol pro další aktivity.

3.4. Podpora rozvoje drobného podnikání v oblasti služeb občanům

Dostupnost běžných služeb občanům v místě bydliště rovněž spoluvytváří kvalitu života. Podnikání v místě bydliště je také v souladu s udržitelným rozvojem.

- **Podporované aktivity:** rekvalifikace; obnova zařízení; úprava prostor; nákup zařízení a vybavení; propagace.

4. Péče o krajinu

4.1. Zavádění šetrných přístupů k obhospodařování krajiny

Minimalizace razantních zákroků v krajině, náprava důsledků rozvoje velkozemědělské výroby v minulých letech.

- **Podporované aktivity:** ruční sečení; budování ohrad pro malé chovy hospodářských zvířat.

4.2. Pořízení techniky k péči o krajinu

V souladu s předcházejícím bodem by mělo jít o lehkou techniku.

- **Podporované aktivity:** nákup techniky (křovinořezy, kosy, malé sekačky, mulčovače apod.); školení.

4.3. Vytvoření a zavedení systému nakládání s odpady v rámci území

Komplexní systém nakládání s odpady pomůže především zefektivnit náklady a druhotně zlepši celkový vzhled krajiny a sídel.

- **Podporované aktivity:** průzkumy, šetření, studie; pořízení či zavedení systému včetně technologií.

4.4. Podpora zavádění OZE a využití bioodpadu

V souvislosti s předcházejícím bodem zvážit možnost využívání odpadů (zejména bioodpadů) jako obnovitelných zdrojů energie.

- **Podporované aktivity:** Průzkumy, šetření, studie; studie proveditelnosti, projekty; pořízení technologií.

4.5. Podpora rozvoje drobného podnikání v oblasti zpracování místních zdrojů

- **Podporované aktivity:** rekvalifikace/vzdělávání; úprava prostor; nákup zařízení a vybavení; propagace.

☛ Priorita III – OBČANSKÁ SPOLEČNOST

Specifický cíl: aktivní a odpovědní občané.

1. Rozvoj občanského soužití

1.1. Zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů

Zapojováním občanů do plánovacích a rozhodovacích procesů se zvyšuje jejich odpovědnost, zvyšuje se efektivita realizace daných záměrů, zvyšuje se udržitelnost projektů.

- **Podporované aktivity:** veřejná setkání; materiál; propagace.

1.2. Podpora činnosti spolků a organizací

Podporou činnosti spolků a organizací zvýšíme nabídku volnočasových a někdy též odborných aktivit obyvatel, napomůžeme vytváření dobrých vztahů mezi lidmi a rozvoji společenských aktivit.

- **Podporované aktivity:** úpravy prostor; vybavení prostor; nákup služeb, materiál, propagace.

2. Společenský život

2.1. Pořádání kulturních, osvětových, sportovních a jiných společenských aktivit

- **Podporované aktivity:** nákup služeb, materiál, propagace.

3. Podpora zdravého patriotismu

3.1. Vydávání publikací s tematikou historie a současnosti regionu

- **Podporované aktivity:** úhrady poplatků (archívy apod.), nákup služeb (kopírování, digitalizace, tisk); grafické práce; honoráře.

3.2. Podpora vedení a prezentace kronik

- **Podporované aktivity:** dokumentace (foto, video, film), materiál

3.3. Vzdělávání, osvěta

- **Podporované aktivity:** pořádání osvětových a vzdělávacích akcí; pronájem prostor; materiál; honoráře.

III. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

1. Organizační zabezpečení realizace

Realizace strategie a naplňování jejích cílů probíhá formou realizace dílčích projektů / aktivit. Odpovědnost za realizaci dílčích projektů / aktivit nesou jejich realizátoři. Zastřešující organizací, která zabezpečuje integritu realizace a metodickou podporu, je MAS Mezi Úpou a Metují.

Stávající subjekty / realizátoři a jejich kompetence v průběhu realizace:

MAS Mezi Úpou a Metují – zabezpečuje integritu realizace strategie; metodicky podporuje naplňování cílů strategie; zpracovává akční plány; monitoruje a vyhodnocuje realizaci strategie a rozvoj území; zpracovává Strategický plán Leader jako jeden z nástrojů realizace strategie, nese odpovědnost za jeho realizaci; usiluje o optimální využívání zdrojů v území; podporuje aktivizaci podnikatelských a neziskových subjektů v území; vede databázi projektů; poskytuje služby v oblasti přípravy a realizace projektů.

Dobrovolné svazky obcí – zpracovávají dílčí územní rozvojové strategie; jsou realizátory územní rozvojové strategie; mohou vytvářet integrované⁴⁰ projekty; usilují o optimální využívání zdrojů v území; podporují aktivizaci podnikatelských a neziskových subjektů v území.

Zastupitelstva obcí – zpracovávají strategické plány obcí; nesou odpovědnost za realizaci strategických plánů obcí; usilují o optimální využívání zdrojů v území; podporují aktivizaci podnikatelských a neziskových subjektů v území; spolupracují s občany / veřejností.

Realizátoři projektů – připravují a realizují projekty ve vlastní působnosti a naplňují jejich cíle v souladu s touto strategií; mohou vytvářet integrované projekty; usilují o optimální využívání zdrojů v území; spolupracují s dalšími subjekty v území.

Potenciální subjekty podpory realizace a jejich kompetence:

Pracovní skupiny (oborové, tématiké) – účastní se koncipování projektů; podporují aktivitu potenciálních realizátorů projektů / aktivit.

Manažeři integrovaných projektů – účastní se koncipování integrovaných projektů; nesou odpovědnost za realizaci integrovaných projektů; metodicky řídí naplňování cílů integrovaných projektů; podporují aktivitu potenciálních realizátorů dílčích projektů / aktivit.

Organizace poskytující služby v oblasti přípravy a realizace projektů – mohou se účastnit přípravy a realizace jednotlivých projektů. V případě regionu MAS Mezi Úpou a Metují může jít např. o Centrum rozvoje Česká Skalice.

Tabulka č. 18
Matice odpovědností

	Opatř.	MAS MÚM	DSO	Obce	Realizátoři
I.	1.1.		x	x	
	1.2.		x	x	x
	1.3.		x	x	x
	1.4.			x	x
	1.5.	x	x	x	
	2.1.				x
	2.2.				x
	2.3.			x	
	2.4.			x	
	3.1.			x	x
	3.2.			x	x
	3.3.			x	x
	3.4.			x	x
	4.1.	x	x		
	4.2.	x	x	x	x
4.3.	x				
II.	1.1.	x	x		
	1.2.	x	x		
	1.3.		x	x	
	1.4.			x	
	2.1.			x	x
	2.2.			x	
	3.1.			x	
	3.2.			x	
	3.3.			x	
	3.4.			x	x
	4.1.				x
	4.2.			x	x
	4.3.	x	x		
	4.4.	x	x	x	
	4.5.	x		x	
III.	1.1.		x	x	
	1.2.			x	
	2.1.	x	x	x	x
	3.1.		x	x	x
	3.2.			x	
	3.3.	x	x	x	

2. Harmonogram realizace

Předpokladem úspěšné realizace strategie je uvědomění si všech vazeb, které strategie vytváří, a procesů, které vedou k jejímu naplnění. Harmonogram zohledňuje vazby a procesy v čase, ve kterém má být strategie realizována.

Tabulka č. 19 - Harmonogram realizace

	Opatř.	2009	2010	2011	2012	2013
I.	1.1.		x	x	x	
	1.2.		x	x	x	x
	1.3.			x	x	x
	1.4.	x	x	x		
	1.5.	x	x	x	x	x
	2.1.	x	x	x		
	2.2.		x	x		
	2.3.	x	x	x	x	x
	2.4.			x	x	
	3.1.			x	x	x
	3.2.	x	x	x		
	3.3.	x	x	x		
	3.4.	x	x	x		
	4.1.	x	x			
	4.2.	x				
	4.3.	x	x	x	x	x
II.	1.1.	x	x	x	x	x
	1.2.	x	x	x	x	x
	1.3.	x	x	x	x	x
	1.4.	x	x	x		
	2.1.			x	x	x
	2.2.	x	x			
	3.1.	x	x	x		
	3.2.	x	x			
	3.3.	x	x	x	x	x
	3.4.	x	x			
	4.1.		x	x	x	
	4.2.	x	x			
	4.3.		x	x		
	4.4.	x	x	x	x	x
	4.5.	x	x	x	x	x
III.	1.1.	x	x	x	x	x
	1.2.	x	x	x	x	x
	2.1.	x	x	x	x	x
	3.1.	x	x	x	x	x
	3.2.	x	x	x	x	x
	3.3.	x	x	x	x	x

Harmonogram bude podrobněji rozpracován v tzv. **akčních plánech**. Ty budou stanovovány na dvouleté období realizace a budou přílohou této strategie. První akční plán bude zpracován na období 2009-2010, další akční budou zpracovány vždy po roce na další dvouleté období. Tím bude umožněna korekce plánu, zakomponování náhlých vlivů apod. Odpovědnost za zpracování akčních plánů nese MAS Mezi Úpou a Metují, pokud nebude tato odpovědnost delegována na jiný subjekt.

Akční plány budou mít následující strukturu:

- názvy projektů, které budou v daném období realizovány
- anotace projektů
- definované výstupy a výsledky projektů
- předpokládané náklady
- zdroje financování
- termíny realizace
- garanty realizace

3. Finanční zdroje

Realizace strategie bude vyžadovat nemalé prostředky, z velké části investiční. Bude tedy nezbytné kombinovat všechny dostupné zdroje. Předpokládá se využití těchto základních zdrojů:

- vlastní investice obcí
- vlastní investice realizátorů
- úvěrové zdroje
- dotace
- granty

Zpracování přehledu finanční náročnosti realizace této strategie bude možné po zpracování akčních plánů.

4. Identifikace rizik

Vzhledem k tomu, že je realizace strategie v tomto území a v takovém rozsahu realizována poprvé, je nutné připravit se na rizika, která sebou realizace nese.

V následujícím přehledu jsou identifikována některá rizika realizace a opatření, která by měla vést k eliminaci jejich dopadu na realizaci celé strategie:

příliš mnoho cílů a opatření vytyčených ve strategii – pravděpodobně bude třeba přehodnotit naléhavost toho kterého cíle a snížit počet opatření (lze provést v akčních plánech);

nedostatečné zapojení partnerů – toto riziko může eliminovat dlouhodobá a systematická práce na utváření partnerství a trvalé informování veřejnosti a partnerů o realizaci strategie;

nedostatek vlastních financí na spolufinancování projektů – vytvoření „podpůrného“ systému půjček mezi realizátory, zavedení vícezdrojového financování;

nedostatek dotačních prostředků – zejména v oblasti realizace investičních záměrů by došlo k prodloužení doby realizace projektů;

náhlá změna celostátní/celevropské hospodářské situace – dopady případné finanční krize by musely být zohledněny v akčních plánech, s největší pravděpodobností by došlo k prodloužení doby realizace strategie, případně ke stanovení krizové verze strategického plánu.

5. Monitorování a hodnocení

Monitoring realizace strategie bude probíhat ve třech úrovních:

1. Monitoring projektů / aktivit naplňujících cíle strategie a zdroje potřebné k jejich realizaci

Podklady pro tento typ monitoringu zpracovávají projektoví manažeři realizátorů. Monitorovány budou následující informace o projektu / aktivitě:

- název, obsah projektu
- identifikace a realizátora a partnerů
- název opatření, které je projektem naplňováno
- cíle projektu
- výstupy projektu
- dopady projektu
- struktura financování a celkový rozpočet projektu
- termíny zahájení a ukončení realizace projektu

Monitorovací ukazatele budou nastavovány u každého projektu / aktivity.

2. Monitoring realizace strategického plánu, zdrojů potřebných k realizaci a řízení procesů

Tato úroveň monitoringu je zpracovávána na úrovni MAS Mezi Úpou a Metují, pokud nebude zpracování delegováno na jiný subjekt. Podklady pro tento typ monitoringu jsou získávány z předcházející úrovně – od projektových manažerů realizátorů. Jsou transformovány do podoby souhrnných informací a jejich vyhodnocení. Vyhotovují se 1x ročně, zpravidla před schválením nového akčního plánu. Tyto souhrnné informace a jejich vyhodnocení jsou zveřejňovány. Monitorovací ukazatele budou nastavovány při tvorbě akčního plánu.

3. Hodnocení rozvoje území Mezi Úpou a Metují

Hodnocení rozvoje území Mezi Úpou a Metují sleduje dopady realizace dílčích projektů/aktivit a realizace strategie na území Mezi Úpou a Metují. Podkladem jsou socio-ekonomické a jiné statistické údaje získávané z objektivních zdrojů (nikoliv z vlastních zdrojů). Hodnocení zpracovává a výsledky zveřejňuje MAS Mezi Úpou a Metují 1x ročně počínaje rokem 2010.

Tabulka č. 20 - Hodnotící ukazatele rozvoje území Mezi Úpou a Metují

Ukazatel	Stávající hodnota	Plánovaná hodnota	Termín dosažení
Počet turistů navštěvujících území (meziroční index růstu)	není známo	1,02	průběžně
Počet subjektů podnikajících v oblasti služeb obyvatelům a služeb ČR (přepočteno na 100 obyvatel)	7	8	31.12.2013
Počet obcí splňujících požadavky likvidace odpadních vod	73%	95%	31.12.2013
Počet revitalizovaných objektů	0	2	31.12.2013
Účast občanů na společenských, kulturních a sportovních akcích v regionu		o 2% ročně více	průběžně
Rozkoš			

Závěr

Integrovaná strategie území Mezi Úpou a Metují je rámcovým dokumentem rozvoje daného prostoru. Zpracování koncepčních dokumentů (integrovaných projektů) bude pravděpodobně iniciováno MAS Mezi Úpou a Metují, zpracování akčních plánů je svěřeno do kompetence MAS, která je také zpracovatelem této strategie.

Vlastní realizace strategie je možná pouze skrze dobrovolný přístup subjektů (firem, podnikatelů, neziskových organizací, občanů, samospráv a dalších) zde působících. Svými projekty se mohou přihlásit k naplňování cílů strategie. Proto je důležité, aby strategie byla opakovaně zveřejňována a diskutována, aby byla otevřeným a živým dokumentem. Jedině tak může pomoci promyšlenému rozvoji území Mezi Úpou a Metují.

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulky:	strana
Č. 1 – Přehled základních charakteristik jednotlivých mikroregionů	7
Č. 2 – Přehled obcí regionu Mezi Úpou a Metují s uvedením základních charakteristik	8
Č. 3 – Vývoj počtu obyvatel v území Mezi Úpou a Metují	9
Č. 4 – Pohyb obyvatelstva regionu Mezi Úpou a Metují v letech 2005-2007	9
Č. 5 – Věková struktura obyvatel Mezi Úpou a Metují	10
Č. 6 – Index demografického stáří	10
Č. 7 – Mateřské a základní školy v regionu Mezi Úpou a Metují	11
Č. 8 – Zdravotnická zařízení v regionu Mezi Úpou a Metují	13
Č. 9 – Druhy pozemků v regionu Mezi Úpou a Metují	18
Č. 10 – Evropsky cenné lokality v regionu Mezi Úpou a Metují	19
Č. 11 – Hospodářská činnost v regionu Mezi Úpou a Metují v roce 2007 podle převažující činnosti	23
Č. 12 – Přehled hospodářské činnosti regionu Mezi Úpou a Metují v porovnání s KHK a ČR podle převažující činnosti	24
Č. 13 – Přehled cykloturistických značených tras v regionu mezi Úpou a Metují	27
Č. 14 – Naučné stezky v regionu Mezi Úpou a Metují	28
Č. 15 – Míra nezaměstnanost v oblasti Mezi Úpou a Metují v porovnání s okresem Náchod, Královéhradeckým krajem a Českou republikou	29
Č. 16 – Položky SWOT analýzy s přidělením priorit	33
Č. 17 – Koincidenční matice klíčových faktorů úspěchu	34
Č. 18 – Matice odpovědností	45
Č. 19 – Harmonogram realizace	46
Č. 20 – Hodnotící ukazatele rozvoje území Mezi Úpou a Metují	49
Grafy:	10
Č. 1 – Celkový přírůstek obyvatelstva mezi Úpou a Metují	

Přílohy

Mapa území Mezi Úpou a Metují

POLOHA REGIONU
V RÁMCI KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Detail Mapy území Mezi Úpou a Metují

Zpracovatel: MAS Mezi Úpou a Metují, o.s., 2008
Metodické vedení: Mgr. Jolana Šopovová
Zpracování textové části: Mgr. Jolana Šopovová